

Ομιλία
Α.ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ
Μέλους
Ε.Γ. ΠΑΣΟΚ

Συντρόφισσες και σύντροφοι, συνέπεσε χθες η πρώτη ημέρα συνεδρίασης της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ με τη νέα μεταπολίτευση στη Γιουγκοσλαβία. Κάθε άλλο παρά καθεστωτική αλλαγή διαμορφώθηκε, όπως περίμενε ολόκληρος ο κόσμος. Συνεννόηση, με σημαντικό στοιχείο τη μετακίνηση της πολιτικής, στρατιωτικής και οικονομικής ελίτ, που στήριζε το Μιλόσεβιτς μέχρι σήμερα, προς τη μεριά του νέου πολιτικού ηγέτη, του κ.Κοστούνιτσα.

Αυτό είναι μια σημαντική εξέλιξη. Εχει για μας μεγάλη σημασία. Η ασφάλεια και η σταθερότητα στα Βαλκάνια είναι ένα καθοριστικό στοιχείο της μελλοντικής πορείας της χώρας μας. Στρατηγικός στόχος της Ελλάδος ήταν πάντοτε, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο, να αναδείξουμε το ειδικό μας βάρος, να επιβεβαιωθούμε ως συντελεστής που επηρεάζει την ασφάλεια, τη σταθερότητα, τη συνεργασία και την οικονομική εξέλιξη σε αυτή την περιοχή. Ως εκ τούτου, το θέμα της σταθερότητας στη Γιουγκοσλαβία έχει για μας μια ιδιαίτερη σημασία.

Εχει ιδιαίτερη σημασία ότι η πολιτική αλλαγή στη Γιουγκοσλαβία δεν πραγματοποιήθηκε με καθοριστικό ρόλο εκείνων των δυνάμεων, οι οποίες ουσιαστικά ενισχύθηκαν υπέρ το δέον και χρηματικά και πολιτικά συστηματικά τα τελευταία χρόνια, ώστε να λειτουργήσουν ως μεσολαβητές σύγκρουσης.

Η εξέλιξη αυτή δικαιώνει εκείνους οι οποίοι πίστεψαν ότι η πολιτική λύση στο πρόβλημα του Κοσόβου ήταν οι δικαιωμένοι, ενώ αντίθετα έχουν κατά κάποιο τρόπο τύψεις και προσπαθούν δια δηλώσεων, ότι δεν θα υπάρξει άλλη παρέμβαση πλέον στο πρόβλημα της Γιουγκοσλαβίας με οποιαδήποτε εξέλιξη, εκείνοι οι οποίοι επέμεναν στη στρατιωτική επέμβαση στη Γιουγκοσλαβία με το ΝΑΤΟ.

Ομως, ένα πράγμα δεν πρέπει να διαφύγει της προσοχής μας. Υπάρχουν ακόμη θέματα ισορροπιών που πρέπει να διακανονιστούν. Τίποτα δεν είναι απόλυτα σταθερό. Υπάρχει αστάθεια. Αρα πρέπει να υπάρξει

άμεση, χωρίς όρους άρση των κυρώσεων, μόλις αναλάβει ο κ.Κοστούνιτσα, έναντι της Γιουγκοσλαβίας. Πρέπει να υπάρξει μια πολιτική, η οποία έμπρακτα θα δείξει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έρχεται και στηρίζει αυτή τη νέα προοπτική.

Νομίζω ότι εδώ πρέπει να μας απασχολήσει σύντομα και στο επίπεδο της Κυβέρνησης, η Ελλάδα, ως μια χώρα που επιδιώκει σταθεροποιητικό και ηγετικό ρόλο στα Βαλκάνια, πρέπει να επιδείξει την απαραίτητη τολμηρότητα, οξυδέρκεια και με δική της πρωτόβουλΙΑ να άρει πρώτη, έστω και μόνη της, τις κυρώσεις.

Πιστεύω ότι η παρέμβαση αυτή την περίοδο στα θέματα εξωτερικής πολιτικής έχει προτεραιότητα. Βρισκόμαστε σε μια στιγμή όπου το Κυπριακό αναδεικνύεται πλέον ως το κυρίαρχο θέμα, όπου κρίνεται η αξιοπιστία της πολιτικής μας. Εμείς ορθώς δεν πρέπει να κουραστούμε να λέμε ότι καμία βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων δεν μπορεί να προκύψει εάν δεν υπάρχει πρόοδος στο Κυπριακό θέμα, εάν δεν υπάρξει η πολιτική λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Ομως, στρατηγικός μας στόχος πρέπει να παραμείνει, με βάση όλα αυτά τα δεδομένα και τις αβεβαιότητες που υπάρχουν σχετικά με την εξέλιξη της πολιτικής λύσης, πρώτη προτεραιότητα η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στο σύνολό της στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το ψήφισμα στο οποίο αναφέρθηκε ο Θόδωρος Πάγκαλος, που είναι πράγματι μια επιτυχία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ, πιστεύω και των υπολοίπων Ευρωβουλευτών, με σκοπό να υπάρξει μία απόφαση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που να ξεκαθαρίζει τα πράγματα, ότι δεν μπορεί να υπάρξει, βάσει αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύνδεση με την πολιτική λύση του Κυπριακού στην ολοκλήρωση της πορείας ένταξης και, βέβαια, να καθορίζει σαφώς τους όρους που πρέπει να τηρήσει η

Τουρκία για να υπάρξει εξέλιξη στο θέμα του Κυπριακού.

Επιβάλλεται να τονίζονται σήμερα, διότι η πολιτική της Τουρκίας σε αυτό το διάστημα, που αξιοποίησε αυτή τη νέα διάσταση της υποψηφιότητας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να προσφέρει τη δυνατότητα διαλόγου και συνεννόησης για τα διμερή της θέματα με την Ελλάδα, αλλά και για το Κυπριακό, σε ένα νέο πλαίσιο, το πλαίσιο ενοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το πλαίσιο εξευρωπαϊσμού της ίδιας της Τουρκίας, που θα αποτυπωθεί στην εταιρική σχέση, όπως προβλέπεται, της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε αυτή την πορεία πρέπει να είναι σαφές για όλους μας ότι δεν υπάρχει αυτοματισμός μιας βέλτιστης εξέλιξης για τα εθνικά συμφέροντα της Ελλάδας και της Κύπρου. Απεναντίας, πρέπει να υπάρξει σταθερή, συνεπής κινητοποίηση, προσπάθεια, παρέμβαση.

Να, λοιπόν, γιατί το μήνυμα αυτό του Ευρωκοινοβουλίου αποτελεί ένα επιπρόσθετο εφόδιο σε αυτή τη μάχη, σε αυτόν τον ανταγωνισμό, ο οποίος, βεβαίως, θα αξιοποιήσει τον πολιτικό διάλογο, όπως προβλέπεται εξάλλου μέσα από τη συμφωνία του Ελσίνκι, ώστε με την Τουρκία να ξεκαθαριστούν ορισμένα πράγματα.

Αλλά μην ξεχνάμε ότι το ορόσημο για προσαρμογή της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι το 2004. Αντίθετα, η προοπτική ένταξης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να έχει ως καθοριστικό ορόσημο το 2003. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι η Ελλάδα θα έχει την ευρωπαϊκή προεδρία το 2003, έχουμε κάθε λόγο να κινητοποιηθούμε, ούτως ώστε να αξιοποιήσουμε τώρα, χωρίς χάσιμο χρόνου, όλες τις διαδικασίες συνεννόησης και διαλόγου της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, για να επιβληθούν αυτά τα οποία περιμένουμε. Δηλαδή η μερική ακύρωση μονομερών παράνομων απαιτήσεων της Τουρκίας κατά της Ελλάδας, ως το πλαίσιο της πορείας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση,

στο βαθμό που μπορούμε να το πετύχουμε και, βέβαια, η υποχρέωσή της για στήριξη της ένταξης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αγαπητοί συνάδελφοι, θεώρησα σκόπιμο να κάνω αναφορές σε αυτά τα σημεία, διότι μετά τις εκλογές οφείλουμε όλοι να συνειδητοποιήσουμε και τον ενθουσιασμό για αυτή τη σημαντική νίκη του ΠΑΣΟΚ. Το μικρό ποσοστό διαφοράς, όπως σας είπα και στην προηγούμενη Κεντρική Επιτροπή, όσο και αν μας ενοχλεί, σε τελική ανάλυση δείχνει και τη σημασία της έκλογικής νίκης. Σημαίνει ότι επελέγησαν και κρίθηκαν από τον ελληνικό λαό κάποιες δεσμεύσεις, κάποιες προτάσεις. Οι δικές μας δεσμεύσεις και εγγυήσεις απέναντι στον ελληνικό λαό για τη μετέπειτα πορεία του μετά από τις τελευταίες εκλογές, ήταν το καθοριστικό στοιχείο. Αρα η αξιοπιστία μας κρίνεται από την ευθύνη υλοποίησης όλων αυτών των διαδικασιών.

Επομένως το πολιτικό κλίμα διαμορφώνεται τώρα, μετά τις εκλογές, από τον τρόπο με τον οποίο χειριζόμαστε, είτε τις υποσχέσεις μας και τις δεσμεύσεις μας, είτε όμως και τα άλλα θέματα, κάποια εξ αυτών που μόλις ανέφερα, είτε είναι τα θέματα της Γιουγκοσλαβίας, είτε είναι το Κυπριακό, είτε είναι τα ελληνοτουρκικά.

Βέβαια, δεν διαφεύγει της προσοχής όλων μας ότι οι χειρισμοί, πέραν των θεμάτων που ανέφερα, αλλά και μιας σειράς άλλων που σύντομα θα αναφέρω, έδειξαν μεγάλους κινδύνους αποδιάρθρωσης των σχέσεων του ΠΑΣΟΚ με την κοινωνική του βάση.

Το κλίμα εξάλλου στο οποίο αναφερθήκατε όλοι, οι κραυγές αγωνίας που άκουσα από ορισμένους να κατατίθενται χθες και σήμερα εδώ, δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια επιβεβαίωση, είτε το είπατε βαρύ κλίμα, είτε το είπατε κλίμα απόστασης, είτε εν πάση περιπτώσει, για να το πω εγώ με μια έκφραση που στην καθομιλουμένη εμφανίζεται τακτικά μπροστά μας, ένα τμήμα της κοινωνίας μας, ένα τμήμα του

λαού μας αισθάνεται ότι έχει μεγάλη απόσταση από εμάς ή μάλλον ότι εμείς πήραμε μεγάλη απόσταση από αυτό.

Αισθάνεται ότι δεν ενδιαφερόμαστε και δεν διαμορφώνουμε όρους και προϋποθέσεις, που λύνουν τα δικά του προβλήματα. Αυτό είναι ένα θέμα που μας αφορά όλους, είναι ένα κοινό θέμα και κοινό πρόβλημα. Δεν είναι κανενός αποκλειστικό πρόβλημα. Και δεν μπορεί να είναι ούτε του Προέδρου αποκλειστικό μόνο πρόβλημα, στον οποίο κάποιοι απευθύνθηκαν και του είπαν να πάρει μέτρα και πρωτοβουλίες. Είναι θέμα που μας αφορά όλους, αγαπητές συντρόφισσες και σύντροφοι.

Η σχέση μας με τον ελληνικό λαό, η αξιοπιστία της πολιτικής μας, η ικανότητά μας να κινηθούμε για να καταθέσουμε αυτό που χρειάζεται ο ελληνικός λαός σήμερα, είναι ευθύνη όλων μας. Πάνω σε αυτή την ευθύνη κρινόμαστε συνολικά. Και έστω και αν πέρασαν οι 5 μήνες μετά τις εκλογές και διαμορφώθηκε πολύ έντονα αυτό το κλίμα το κριτικό απέναντί μας, είναι ένας λόγος παραπάνω για να συνειδητοποιήσουμε ότι αυτό μας αφορά όλους.

Αρα πρέπει από κοινού να συζητήσουμε και να βρούμε τρόπους, απαντήσεις, επιλογές, προτάσεις, μέτρα, με τα οποία θα απαντήσουμε σε αυτό το κλίμα. Βέβαια, πρέπει να έχουμε σαφείς απαντήσεις, διότι πρώτα - πρώτα έχουμε γύρω μας την ανάγκη απαντήσεων στα πολιτικά θέματα που αντιμετωπίζουμε.

Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ευρωζώνη, στο σκληρό πυρήνα των 12 χωρών της Ευρώπης, που εκ των πραγμάτων, από ό,τι φαίνεται στη συζήτηση για τη μελλοντική προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα αποτελέσουν το βασικό καθοδηγητικό πυρήνα στην πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό τι σημαίνει για τον Έλληνα πολίτη; Τι σημαίνει για την Ελληνίδα, τι σημαίνει για το νέο άνθρωπο της χώρας μας; Δεν υπάρχει σαφής εικόνα. Κι αυτό είναι

το πρόβλημά μας. Ίσως συγκεχυμένα υπάρχουν κάποια τμήματα του συνολικού παζλ, που είναι η νέα εικόνα, που πρέπει να έχουμε για τη θέση μας στη νέα Ευρώπη, στη νέα οικονομία, στη νέα εξέλιξη.

Αυτό όμως δεν αρκεί. Και επειδή δεν υπάρχει συλλογική εικόνα, αυτό δημιουργεί αβεβαιότητα, ανασφάλεια, κρίση, φοβία για το τι έρχεται. Η απάντηση λοιπόν πρέπει να δοθεί από εμάς. Τι έχουμε να απαντήσουμε σ' αυτά. Ο κόσμος δεν βλέπει τις επόμενες κινήσεις. Και βέβαια δεν αρκεί να του λέμε απλά διατηρησιμότητα της ικανότητας συμμετοχής, ως κεντρική πολιτική του ΠΑΣΟΚ στην Ε.Ε.

Ο κόσμος περιμένει κάλυψη των υποχρεώσεων. Διεύρυνση της ανακατανομής του εισοδήματος προς όφελος των εργαζομένων. Περιμένει μείωση του χρόνου εργασίας ως βασική προϋπόθεση για να αρχίσει ο εργαζόμενος να συζητάει για την περαιτέρω ευελιξία της αγοράς και τους τρόπους με τους οποίους πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Και βέβαια ορθώς περιμένει η ΓΣΕΕ να βρει έναν τρόπο ουσιαστικού βασικού διαλόγου με την εργοδοσία ως αρχική προϋπόθεση για να έρθει εν συνεχεία να συμφωνήσει με την Κυβέρνηση για το τελικό γίγνεσθαι και τις τελικές συμφωνίες πώς αυτά τα πράγματα θα ισορροπηθούν.

Διότι βέβαια η όποια συμφωνία θα υπάρξει μεταξύ εργοδοσίας και εργαζομένων από τη μια μεριά για μείωση του χρόνου εργασίας και από την άλλη μεριά για περισσότερη ευελιξία πρέπει αποκλειστικά, πλήρως και υποχρεωτικά να καλυφθεί με την ανασυγκρότηση του ασφαλιστικού συστήματος.

Διότι μόνο όταν υπάρξει πλήρης ασφάλιση στον εργαζόμενο για όλες τις μορφές εργασίας και τις νέες και τις παλιές, τότε μόνο μπορεί να μιλήσει κανείς για ολοκληρωμένη επιτυχία αυτής της συζήτησης.

Αναφέρω ενδεικτικά αυτό το θέμα. Άκουσα χθες τον Πρόεδρο της ΓΣΕΕ. Επισημαίνει μια σειρά από θέ-

ματα που υπάρχουν. Δεν θέλω να επεκταθώ σ' αυτά. Αλλά είναι τα προβλήματα που μας απασχολούν.

Διότι όταν έχουμε βάλει ως κύριο θέμα το θέμα της κατάρτισης, όταν ξέρουμε ότι διατίθενται δισεκατομμύρια προς αυτή την κατεύθυνση και τελικά δεν βγαίνει αποτέλεσμα που να δίνει την ευχέρεια σε κάποιους να μπουκνουν αποτελεσματικά στην αγορά της εργασίας, τότε καταλαβαίνετε ότι έχουμε πολύ μεγάλο κενό και έχουμε πρόβλημα. Δηλαδή η δικιά μας διαχείριση έχει πρόβλημα. Δεν έχει οδηγήσει σ' αυτά τα αποτελέσματα που έπρεπε και θέλαμε να έχουμε, γι' αυτό πρέπει να αλλάξουμε αυτή τη διαχείριση για να έχουμε τα αποτελέσματα που χρειάζεται.

Και βέβαια, συντρόφισσες και σύντροφοι, μια και ενδεικτικά θα ήθελα να αναφέρω 2-3 θέματα, το πρόβλημα της Εκκλησίας είναι υπαρκτό. Διότι κίνδυνος διάσπασης της λαϊκής βάσης του ΠΑΣΟΚ υπάρχει. Είτε μας αρέσει, είτε όχι. Σωστή η θέση μας. Δεν την αμφισβητεί κανένας. Και είμαι ο πρώτος, ο οποίος, όπως ξέρετε, υποστήριξα όχι μόνο τώρα, αλλά και το '93 και το '87 την ίδια θέση ακριβώς. Αρα, εγώ δεν έχω κανένα πρόβλημα επί της θέσεως αυτής.

Ομως, να καταλάβουμε ότι υπάρχει ένα μεγάλο τμήμα της λαϊκής βάσης του ΠΑΣΟΚ, που έχει πρόβλημα να προσαρμοστεί και πάνω απ' όλα θέλει να ξεπεραστεί η ιστορία με ένα διάλογο, ο οποίος θα δώσει τη νέα προοπτική εξέλιξης των σχέσεων έτσι κι αλλιώς έχουμε πολλά να συζητήσουμε η Πολιτεία και η Εκκλησία, ώστε να μην υπάρχει λόγος να μείνουμε σε ένα θέμα, που έτσι κι αλλιώς είναι αποκλειστικής αρμοδιότητας της Πολιτείας και βέβαια ορθώς κάνει και δεν είναι διατεθειμένη να το συζητήσει.

Αγαπητοί σύντροφοι, δεν θέλω να επεκταθώ στα θέματα Παιδείας και Υγείας, που όπως ξέρετε σε όλους μας διαμορφώνεται μια εικόνα αβεβαιότητας και ανησυχίας. Θέλουμε όλοι τη μεταρρύθμιση, αλλά την ίδια στιγμή φοβάμαι ότι πολλοί Έλληνες αισθά-

νονται ότι δεν αντιμετωπίζουμε ακριβώς τα προβλήματα εκπαίδευσης δύο ή πολλών ταχυτήτων που φαίνονται να διαμορφώνονται.

Όπως επίσης, στο χώρο της Υγείας, για όλους μας υπάρχουν ανησυχίες. Παλέψαμε να επενδύσουμε στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Και είναι πράγματι μια τομή, για την οποία το ΠΑΣΟΚ είναι υπερήφανο και πρέπει να τη στηρίξουμε. Όμως την ίδια στιγμή πρέπει να δούμε ότι η εμπορευματοποίηση της Υγείας έχει πατήσει γερά και πρέπει το ποιοτικό πρόβλημα του Εθνικού Συστήματος Υγείας, το οργανωτικό πρόβλημα του Εθνικού Συστήματος Υγείας να το δούμε και το βλέπουμε με αποτελεσματικό τρόπο.

Όμως, εκεί που επηρεαστήκαμε καθοριστικά στο κλίμα μας είναι σ' αυτούς τους μήνες που πέρασαν από τη σχέση οικονομίας και πολιτικής. Και βέβαια ίσως δεν θα έπρεπε, γιατί το ΠΑΣΟΚ διαθέτει πολλά και έμπειρα στελέχη, που έζησαν τα τελευταία 10 χρόνια το σκαμπανέβασμα στις σχέσεις οικονομίας και πολιτικής και τη ζήσαμε μάλιστα τη σχέση αυτή με έναν πολύ αποκρουστικό τρόπο στο τέλος της προηγούμενης δεκαετίας.

Όμως, αγαπητοί μου συντρόφισσες και σύντροφοι, όταν διαμορφώνεται η εικόνα πρωτοκαθεδρίας της οικονομίας, αυτό να είστε βέβαιοι ότι αδυνατίζει τη σχέση του ΠΑΣΟΚ με την κοινωνική του βάση αλλά και με κάθε Κυβέρνηση με την κοινωνική της βάση, που έχει προοδευτικό χαρακτήρα. Κι αυτό δεν συμβαίνει μόνο στην Ελλάδα, συμβαίνει σε όλες τις χώρες.

Όταν μάλιστα διαπιστώνουμε ότι έχουμε χάσει τη μάχη της επικοινωνίας τόσο με την κοινωνική μας βάση όσο και με τον πολιτικό περίγυρο -κι αυτό είναι πάλι δική μας ευθύνη- και βέβαια, διότι ο χειρισμός και η χρήση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης εντάσσεται μέσα από τον ανταγωνισμό οικονομίας και πολιτικής, τότε καταλαβαίνετε ότι τα πράγματα είναι δύσκολα.

Και πρέπει σ' αυτό να βρούμε ξεκάθαρες απαντήσεις. Διότι η κρίση στη συμπεριφορά της οικονομίας δεν είναι κάτι που πρέπει να μας εκπλήξει. Των οικονομικών κέντρων, των οικονομικών κύκλων. Τι είναι; Στη φάση της παγκοσμιοποίησης ο παγκόσμιος καπιταλισμός, αποκτώντας αυτή την τεράστια δυναμική, συνεχίζει ακάθεκτα το δρόμο του με βάση τον ανταγωνισμό να κατοχυρώσει όσο περισσότερο μπορεί τη θέση του.

Ο ανταγωνισμός αυτός στο χώρο της οικονομίας οδηγεί βέβαια στο να τινάξει στον αέρα κάθε εμπόδιο που υπάρχει στο δρόμο. Βλέπετε γίνονται ανασυντάξεις, νέες συμμαχίες, νέες συνθέσεις στο χώρο της οικονομίας, συγκροτούνται νέοι σχηματισμοί και αντίστοιχα κάθε εμπόδιο που υπάρχει στο δρόμο πρέπει να φύγει.

Ποιο είναι λοιπόν το τελευταίο εμπόδιο στο οποίο μέσα από την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, αλλά και τη νίκη της οικονομίας της αγοράς, εμείς δεν αντιμετωπίσαμε; Διότι μέχρι σήμερα, αγαπητοί συνάδελφοι, συναδέλφισσες και σύντροφοι, δώσαμε μεγάλο βάρος στη μάχη μας κατά του νεοφιλελευθερισμού, στην απόλυτη κυριαρχία της οικονομίας της αγοράς.

Αντιπαραθέσαμε πολιτικές, το όλο του κράτους, προσπάθεια πολιτική σκηνή για την Υγεία, για την Παιδεία. Διότι θέλαμε να προστατευθούμε από τις συνέπειες της οικονομίστικης και κοινωνικής επίδρασης της οικονομίας της αγοράς στα κοινωνικά στρώματα. Παραβλέψαμε όμως και τώρα το βλέπουμε πάρα πολύ έντονα ότι ο ανταγωνισμός στο παγκόσμιο κεφάλαιο δεν παραμένει μόνο να προβληματοστεί για τις συνέπειες που δημιουργεί στους εργαζόμενους ή στο λαό γενικότερα. Έχει σκοπό στο πλαίσιο της δύναμης την οποία κατέχει και η οποία γίνεται ολοένα και περισσότερο στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης να αποδυναμώσει κάθε εμπόδιο, κάθε φραγμό, κάθε ελεγκτή.

Αρα λοιπόν η σύγκρουση με το κράτος είναι δεδομένα. Αυτό λοιπόν, αγαπητές συντρόφισσες, έπρεπε να δούμε. Η σύγκρουση της συνεχώς ενδυναμωμένης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης οικονομικών κύκλων με το κράτος και τις λειτουργίες του θα είναι μια σταθερή πραγματικότητα. Αρα, έχουμε ευθύνη εμείς να βρούμε το κράτος, που θα μπορέσει να αντιμετωπίσει και να ρυθμίσει ακριβώς αυτές τις συμπεριφορές. Να τις ακυρώσει.

Θέλουμε λοιπόν, επειδή πολύ συζητήσαμε μέσα στο ΠΑΣΟΚ για το κράτος, τι κράτος. Όχι το μεγάλο κράτος ή το μικρό κράτος, που κατά καιρούς λένε κάποιοι άλλοι, ούτε το καλύτερο κράτος. Θέλουμε το κράτος εγγυητή, το κράτος που ρυθμίζει ακριβώς και αιτιάζεται την ικανότητα ρυθμίσεων των σχέσεων οικονομίας και πολιτικής, των σχέσεων επιχειρήσεων και κοινωνίας.

Ετσι ώστε πραγματικά να μπορέσουμε να εξασφαλίσουμε την άμυνά μας. Ετσι μόνο μεγιστοποιούμε τη δημιουργικότητα και την κοινωνικότητα του ανθρώπου. Ότι αυτό το όραμα είναι ένας από τους στόχους του ΠΑΣΟΚ και υπάρχει πολλή δουλειά πλέον από όλους μας, με ιδιαίτερη πρωτοβουλία του Υπουργείου Εσωτερικών προς αυτή την κατεύθυνση, αυτό είναι δεδομένο, θέλω όμως να δείξω το βάθος του δρόμου το οποίο έχουμε να αντιμετωπίσουμε.

Η συσσώρευση αυτών των προβλημάτων ο τρόπος αντιμετώπισής τους διαμόρφωσαν την πολιτική βάση της μετεκλογικής συγκυρίας. Ετσι ας μην απορούμε γιατί έχουμε αυτό το κλίμα. Έχουμε αυτό το κλίμα διότι μετά τις εκλογές εμείς είχαμε δεσμεύσει τον ελληνικό λαό, υπήρχε η αίσθηση μιας νέας προσπάθειας που ξεκινάμε, έτσι είπαμε, αυτό περιμένει ο λαός από εμάς. Και βέβαια, θεωρήθηκε ότι μπαίνουμε σε μια νέα εποχή και ότι θα είναι ευνοϊκότερη αυτή η εποχή.

Ομως η επίτευξη τέτοιων πολιτικών στόχων, επιβάλλει να υπάρξουν από το Κόμμα και την Κυβέρνηση συγκεκριμένοι πολιτικοί όροι. Συγκεκριμένοι πολιτικοί όροι, για να πετύχουμε τέτοιους σημαντικούς πολιτικούς στόχους.

Και οι όροι αυτοί τι αφορούν; Πρώτα - πρώτα την ενότητα της προσπάθειας. Δεύτερον, ένα συνολικό σχέδιο πορείας. Να μην αισθάνεται ο λαός ότι επηρεάζεται αποκλειστικά από τη διαχείριση επιμέρους θεμάτων της καθημερινότητας. Να μην βλέπει μόνο αυτά. Διότι αυτά είναι και φθορά σε τελική ανάλυση. Πρέπει να βλέπει το συνολικό σχέδιο. Συνολικά πού πάει η πορεία. Αυτό είναι το κρίσιμο θέμα.

Τρίτον. Τι χρειαζόμαστε; Κομματικές λειτουργίες ΠΑΣΟΚ. Είναι δυνατόν να πετύχουμε τους τεράστιους πολιτικούς στόχους χωρίς δημιουργική, δημοκρατική, πολιτική λειτουργία του Κόμματος του ΠΑΣΟΚ;

Και βέβαια σε εσάς είναι περιττό να τονίσω ως τέταρτο στόχο ή αν θέλετε πολιτικό όρο είναι ο ιδεολογικός μας προσανατολισμός, η συζήτηση και η βεβαίωση στους ιδεολογικούς μας προσανατολισμούς και η παραγωγή νέων πολιτικών. Νέων πολιτικών επεξεργασιών.

Και φυσικά τελευταίο, κάτι στο οποίο υστερούσαμε και υστερούμε και φαίνεται δεν είμαστε ιδιαίτερα καλοί, ποτέ δεν ήμασταν, η επικοινωνιακή μας στρατηγική.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, επιτρέψτε μου να πω σύντομα δυο λόγια σ' αυτούς τους όρους της πολιτικής ενότητας. Η ενότητα, λυπούμαι που το λέω, αλλά δείξαμε αδυναμία παραγωγής ενότητα στη δράση, ενότητα στην πολιτική αντιμετώπιση.

Και εδώ πρέπει να πούμε κάποτε ότι καμία δικαιολογία δεν υπάρχει πλέον από την ύπαρξη παλαιών διαχωρισμών, χαρακωμάτων ή αντιθέσεων του '96. Έχουν περάσει οριστικά και πλέον σ' αυτή τη φάση που βρισκόμαστε ιδιαίτερα μετά τις εκλογές ο καθένας κρίνεται από την ικανότητά του να σταθεί, ό-

πως πολλοί σύντροφοι είπαν χθες, και σήμερα επάνω σ' αυτή την καινούργια βάση.

Μας ενδιαφέρει ακριβώς η στρατηγική του ΠΑΣΟΚ, το περιεχόμενο των πολιτικών, η κατεύθυνση στην οποία θα κινηθούμε, μόνο εκεί πέρα επάνω μπορεί να στηθεί αυτή η ενότητα. Η κυβερνητική πολιτική του ΠΑΣΟΚ είναι αδιανόητο να νομίζουμε ότι δεν χρειάζεται το συνδυαστικό ιστό, τη λειτουργία ενός Κόμματος ΠΑΣΟΚ που θα μπορέσει να την περάσει προς τη βάση.

Δεύτερο βέβαια στο συνολικό σχέδιο. Το συνολικό σχέδιο όπως είπα προηγουμένως που είναι ανάγκη να γίνεται κατανοητό και εμφανές, η κυβερνητική προσπάθεια χωρίζεται σε δύο άξονες. Είναι οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις για την υγεία, για την παιδεία, για την αποκέντρωση, για τη δημόσια διοίκηση, αλλά είναι και πολιτικές για άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων του πολίτη.

Ατυχώς είτε από τα γεγονότα, είτε από δική μας αν θέλετε προσαρμογή και επειδή πάντοτε η ρουτίνα και τα τρέχοντα θέματα είναι τα πιο απλά, ενώ τα θέματα των μεγάλων αλλαγών και των μεγάλων μεταρρυθμίσεων είναι δύσκολα, θέλουν δουλειά, θέλουν συνεννόηση, θέλουν τρέξιμο, τελικά εμπλεκόμαστε σταθερά σχεδόν σε θέματα ρουτίνας και αυτό βέβαια έχει κόστος και είναι λόγος που πρέπει να μας οδηγήσει σε ανατροπή στάσης και συμπεριφοράς. Μόνο που αυτό δεν μπορεί να γίνει και να τ' αφήσουμε σε ατομική βάση.

Πρέπει μια συνολική προσπάθεια να γίνει - θα πω στο τέλος τι πρέπει να κάνουμε, - διότι αυτό είναι μια συλλογική πολιτική συμφωνία και βούληση ότι αυτά θα τ' αλλάξουμε.

Κομματικές λειτουργίες. Κοιτάξτε να δείτε προσπάθειες για την κομματική ανασυγκρότηση σωστές, χρήσιμες και αναγκαίες. Όμως επιτρέψτε μου να πω δεν ξεπερνιέται ούτε το πρόβλημα αδυναμίας παραγωγής της πολιτικής το κόμμα από την ανασυ-

γκρότηση, ούτε ξεπερνιούνται τα προβλήματα μη λειτουργίας της οργάνωσης.

Βεβαίως δεν δίνεται μέσα από την ανασυγκρότηση ούτε καμιά διαφορετική προοπτική στις σχέσεις κορυφής, βάσης, κέντρου, περιφέρειας, όσον αφορά τις σχέσεις στελεχών και εμείς εδώ στην Κεντρική Επιτροπή - παρακαλώ δεν πρέπει ποτέ να το ξεχνάμε - εκφράζουμε τις αγωνίες των συντρόφων από την περιφέρεια, πρέπει να την εκφράζουμε πολύ περισσότερο και απ' αυτό υστερούν, αισθάνονται ξεκομμένοι, αισθάνονται πλέον ότι δεν επηρεάζουν τίποτα, αισθάνονται ότι δεν έχουν να πούνε τίποτα μέσα στο ΠΑΣΟΚ.

Να λοιπόν γιατί απλά και μόνο να προχωρήσουμε σε μια διαδικασία ανασυγκρότησης δεν λέει τίποτα. Αλλά και η διαδικασία συμπόρευσης με την οποία δεν έχω καμία αντίρρηση και είμαι από εκείνους που πάντοτε πίστευαν το ΠΑΣΟΚ έχει ανοιχτές πόρτες και να καλέσει όλους σε μια διαδικασία συμπόρευσης, συμμετοχής, κοινής στράτευσης και κοινής δέσμευσης. Ομως χάνει τη δυναμική της ένα τέτοιο κάλεσμα για την προσπάθεια, εάν προσπαθούμε να τη στηρίξουμε με διαδικασίες απλά ανασυγκρότησης.

Ιδεολογικός αναπροσανατολισμός ή μάλλον ιδεολογικός προσανατολισμός, νέες πολιτικές επεξεργασίες. Εδώ νομίζω, σύντροφοι, είναι το κρίσιμο θέμα. Το ΠΑΣΟΚ δυστυχώς δεν είναι παραγωγός αλλά και πομπός ιδεολογίας. Η συνύπαρξη διαφορετικών ιδεολογικών στιγμάτων στο εσωτερικό του δεν είναι αρκετή.

Χρειαζόμαστε μια νέα σύνθεση στη βάση που θα έχει ένα πολιτικό σχέδιο με σαφείς προσανατολισμούς και κοινωνικό περιεχόμενο. Εδώ έρχεται το κρίσιμο θέμα, χρειαζόμαστε, αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες, να ξεκαθαρίσουμε ένα πράγμα. Μετά τη χρεοκοπία του κρατισμού προβάλλει πλέον για όλους εμάς στην Κεντροαριστερά, στην Αρι-

στερά, στη Σοσιαλδημοκρατία, στο χώρο του Εργατικού Κινήματος το όραμα της κοινωνικής Αριστεράς.

Δεν νομίζω μπορούμε να περιοριστούμε και να θεωρούμε ότι μας ενδιαφέρει απλά η κατάληψη και διαχείριση της εξουσίας έστω και με στόχο την ενίσχυση του κράτους - πρόνοιας, αυτό δεν μπορεί να είναι επαρκές για μας, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι αυτό που μας ενδιαφέρει, αυτό που διακυβεύεται - το είπε ο Σκανδαλίδης σε μια στιγμή στην ομιλία του - είναι η εξάπλωση της δημοκρατίας από τον πολιτικό χώρο στην ίδια την κοινωνία.

Μόνο που ο Κώστας μίλησε στην ομιλία του για αλλαγή του πολιτικού συστήματος το είπαν και πολλοί άλλοι. Αυτό δεν είναι η απάντηση στο θέμα που θέτω. Η απάντηση είναι ότι και ν' αλλάξουμε το πολιτικό σύστημα πώς θα το αλλάξουμε; Με τι;

Με τη μεταφορά της πολιτικής από την κυβέρνηση και το Κόμμα στην κοινωνία και στο λαό. Αυτό είναι το κρίσιμο θέμα, όσο κρατάμε την πολιτική αποκλειστικά ως παραγωγή της κυβέρνησης τότε οδηγούμε σε ομηροποίηση και την κοινωνία και το λαό και υποβαθμιζόμαστε ως Κόμμα απλά σε άλλο ένα εκτελεστικό όργανο της κυβερνητικής πολιτικής.

Η κοινωνία όμως πρέπει να αισθανθεί, να συμμετέχει, να κάνει διάλογο. Ο λαός πρέπει να δει τα κοινωνικά κινήματα, τα οποία βεβαίως άκουσα από ορισμένους κριτική ότι είναι αποδυναμωμένα, ότι δεν μπορούν να σταθούν, δεν μπορούν να πάρουν τα πόδια τους, όμως συντρόφισσες και σύντροφοι, παρακαλώ για πείτε μου και τι άλλο υπάρχει δηλαδή;

Πέραν της συγκρότησης της κοινωνίας με τους φορείς που την εκφράζουν ως τον ισότιμο εταίρο με τον οποίο πρέπει να συνεργαστούν οι φορείς, τα Κόμματα, οι δημοκρατικοί θεσμοί για να έχουμε αποτέλεσμα σύμφωνο με αυτό που θέλουμε.

Διότι μιλάμε για άλλες πολιτικές, αγαπητοί συντρόφισσες και σύντροφοι, μιλάμε για πολιτικές, οι οποί-

ες κινητοποιούν τον κόσμο, πολιτικές οι οποίες έρχονται να εξασφαλίσουν κοινωνική αλληλεγγύη, κοινωνική συνοχή και τέτοιες πολιτικές δεν πρόκειται να υλοποιηθούν αν δεν φέρουμε το περιεχόμενο της πολιτικής στην καθημερινότητα.

Ακουσα και μέσα στο κείμενο έστω και αν είναι του Κώστα Σκανδαλίδη ότι επανέρχεται η πολιτική στο προσκήνιο, σε όλη την Ευρώπη, το έχω πει και εγώ παλαιότερα αυτό το πράγμα είναι μια διαπίστωση παντού.

Εστω λέω και αν είναι του Κώστα Σκανδαλίδη δεν είναι υποτιμητικό, είναι απλώς σε αντίθεση με την απογοήτευση εκείνων που αισθάνθηκαν ότι το κείμενό σου δεν μας εκφράζει όλους.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, μια αριστερά, μια κεντροαριστερά που εγκλωβίζεται - ας μου επιτραπεί να το πω αυτό είναι μια νέα μορφή κρατισμού όταν επιχειρούμε να υποκαταστήσουμε και το Κόμμα και τα κοινωνικά κινήματα παράγοντας την πολιτική, αποκλειστικά στο επίπεδο της κυβέρνησης - εάν λέω υπάρχει ένας τέτοιος εγκλωβισμός και θέλουμε να διευθύνουμε ή μάλλον δεν θέλουμε, το πράττουμε με την κοινωνία μέσω του κράτους τότε επιτρέψτε μου να πω, αδυνατούμε, δεν θα μπορέσουμε δηλαδή ν' αναγορεύσουμε την πολιτική ως κοινωνικό αγαθό, την πολιτική ως εργαλείο, ως συνολική ανασυγκρότηση της κοινωνίας μας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, κατανοώ το χρόνο, θα τελειώσω. Επιτρέψτε μου όμως να πω τα εξής, διότι οι διαπιστώσεις και η συζήτηση έχει ένα νόημα εάν καταλήξουμε σε κάποιες εκτιμήσεις και προτάσεις.

Πώς απαντάμε στην πολιτική συγκυρία, συντρόφισσες και σύντροφοι; Αυτή που αντιμετωπίζουμε με αυτά τα χαρακτηριστικά που προσπάθησα προηγουμένως συνοπτικά να παρουσιάσω. Δεν νομίζω διαφεύγει από κανένα μας ότι στο πολιτικό σκηνικό που διαμορφώθηκε μετά τις εκλογές η Νέα Δημοκρατία εξακολουθεί να παίζει στο παιγνίδι της εξουσίας.

Αντίθετα υπάρχει μία πολύ έντονη ρευστότητα στο χώρο της Αριστεράς. Ερχεται σ' αυτό το σκηνικό να προστεθεί η πρόθεση δημιουργίας νέων πολιτικών σχημάτων με σκοπό το χώρο της Κεντροδεξιάς και πιθανούς νέους διεμβολισμούς.

Να λοιπόν γιατί είναι πολύ λογικό ότι το θέμα των αλλαγών στο πολιτικό σύστημα εκ των πραγμάτων βρίσκεται στην επικαιρότητα και ενισχύεται, τόσο από τη σύγκρουση των συμφερόντων των διαπλεκόμενων η αλλαγή του πολιτικού συστήματος, όσο από την απαξίωση της πολιτικής στα μάτια πολλών με όσα ειπώθηκαν χθες και σήμερα, προηγουμένως, αλλά και από τις γενικότερες εξελίξεις της παγκοσμιοποίησης που αλλάζουν όπως βλέπουμε τους συσχετισμούς δυνάμεων μεταξύ οικονομίας και πολιτικής.

Τώρα αυτές οι αλλαγές του πολιτικού συστήματος με ποιον τρόπο θα γίνουν. Ενώ η Νέα Δημοκρατία ειπώθηκε κιόλας μέσα από την ποινικοποίηση είτε αλωποίηση της πολιτικής ζωής προσπαθεί να επηρεάσει αυτή την εξέλιξη και δεν θα διστάσει να χρησιμοποιήσει σκανδαλογία, από την πλευρά των δυνάμεων συντηρητικού χώρου με δημιουργία νέων σχηματισμών γίνεται προσπάθεια διεμβολισμού, το ερώτημα είναι από το ΠΑΣΟΚ πώς απαντάμε;

Και εδώ επιτρέψτε μου να πω ότι το ΠΑΣΟΚ απαντά ήδη στη διαμόρφωση του νέου πολιτικού συστήματος, διότι μην ξεχνάτε με τη δικιά μας πρωτοβουλία γίνεται η συνταγματική αναθεώρηση. Και ανεξάρτητα της μεγάλης σταθερότητας που έδωσε 25 χρόνια το υπάρχον Σύνταγμα του '75. Η επεξεργασία και παρουσίαση ενός νέου Συντάγματος, αναμφισβήτητα είναι μια σχεδιασμένη που εκφράζει την πολιτική βούληση του ΠΑΣΟΚ κίνηση παρέμβασης στο πολιτικό σύστημα.

Ομως αυτό δεν αρκεί, διότι τα Συντάγματα είναι απλά το πλαίσιο νομιμότητας των πολιτικών που ασκούνται, από το περιεχόμενο των πολιτικών κρίνεται η

πορεία των κρατών, από τις στρατηγικές με τις οποίες κινούνται και όχι από το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο.

Να, λοιπόν, γιατί έχει σημασία. Εμείς πρέπει να δημιουργήσουμε μία νέα ενότητα, συντρόφισσες και σύντροφοι, γύρω από μια πολιτική κοινωνικής δικαιοσύνης και προώθησης δημοκρατικών αλλαγών. Αυτή είναι η δέσμευσή μας, αυτά έχουμε πει προεκλογικά, αυτά έχουμε πει στο Συνέδριό μας και αυτά νομίζω πρέπει να κάνουμε και τώρα.

Βέβαια αυτή η πρόταση δυστυχώς βρίσκεται στο αρχικό στάδιο. Και ενώ τα γεγονότα τρέχουν, όπως βλέπετε μπαίνοντας στον 21ο αιώνα, μπαίνοντας στη νέα χρονιά, μπαίνοντας στην ΟΝΕ, μπαίνοντας εν πάση περιπτώσει στη νέα θητεία, όλα αυτά απαιτούν δράση καθημερινή, κίνηση. Όλες οι μεταρρυθμίσεις που έχουμε να κάνουμε, δεν χρειάζεται να τις αναφέρω, ανέφερα κάποιες απ' αυτές στην αρχή, είναι σε εξέλιξη, όλα αυτά πρέπει να υλοποιηθούν.

Αρα έχει μεγάλη σημασία αν θέλουμε να δυναμώσουμε την πορεία υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και των αλλαγών για τις οποίες δεσμευόμαστε και είναι η μόνη μας πορεία, πρέπει το ΠΑΣΟΚ να καταθέσει ολοκληρωμένη πρόταση στρατηγικής πορείας στη βάση αυτών των δύο αξιών.

Και το στοίχημα δεν θα είναι πλέον μόνο η επιτυχία της εφαρμογής, αλλά το εύρος των πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων που μπορεί να περιλάβει. Στη συγκυρία που αντιμετωπίζουμε η απάντηση πρέπει να είναι η σύνδεση και επανασύνδεση του ΠΑΣΟΚ με την κοινωνική και πολιτική Αριστερά και Κεντροαριστερά.

Αυτό είναι το μήνυμα αν θέλετε της νέας εποχής, αυτή πρέπει να είναι η κατεύθυνση μέσα στην οποία έχουμε να κινηθούμε, την κοινωνική Αριστερά των λαϊκών στρωμάτων, των νέων γενιών, των νέων διεκδικήσεων, στάσεων ζωής και οραμάτων. Αλλά και η πολιτική Αριστερά της αυτοκριτικής, κοιτάζω το φίλο

μου το Νίκο που το είπε προηγουμένως και της διέξοδης πορείας των νέων κοινωνικών σχεδίων και της σταθερής πολιτικής συμπεριφοράς.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, αν ο ελληνικός λαός στη δεκαετία του '90 κέρδισε την είσοδό του στο ανώτατο στάδιο ενοποίησης της Ευρωπαϊκής και Οικονομικής Ένωσης, στις πρώτες δεκαετίες του 21ου αιώνα είναι δύο τα μεγάλα στοιχεία που πρέπει να κερδίσουμε.

Το ένα είναι η προσαρμογή μας στα νέα δεδομένα της νέας Ευρώπης και της νέας οικονομίας. Και το δεύτερο μεγάλο στοιχείο είναι η θέση μας στο νέο γεωπολιτικό σύστημα που διαμορφώνεται. Μόνο αυτή η συμπόρευση σ' αυτή την κατεύθυνση, μ' αυτούς τους στόχους, με ενότητα πάνω στις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης και της προώθησης των δημοκρατικών αλλαγών μπορούμε να εγγυηθούμε την επιτυχία αυτής της πορείας.

Συγχρόνως αυτό θα είναι και η βάση της πολιτικής ανασυγκρότησης του ΠΑΣΟΚ και βέβαια, συντρόφισσες και σύντροφοι, Πρόεδρε, Γραμματέα, μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου έγινε σαφές νομίζω, μέσα από τη σημερινή μας διαδικασία πρέπει να οριοθετήσουμε σαφώς τις διαδικασίες με τις οποίες θα προχωρήσουμε.

Εκλογές που προβλέπονται και έχουμε πει στα όργανα, όπως ανακοινώσατε, ήδη πρέπει να πραγματοποιηθούν σε ένα συγκεκριμένο χρόνο. Δεν μπορεί να υπάρχει αμφισβήτηση, πρέπει να ξεκαθαριστεί το σχέδιο κίνησης και δράσης μας στις επόμενες εβδομάδες και μήνες.

Μόνο με ένα ολοκληρωμένο σαφές σχέδιο, όπου ξέρουμε πώς θα προχωρήσουμε μπορούμε να κάνουμε αυτή την προσπάθεια της πολιτικής κινητοποίησης, του διαλόγου, της συνένωσης αυτών των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων.

Ομως μένει κάτι ακόμη. Η πολιτική αλλαγή στο πολιτικό σύστημα θα υπάρξει μέσα απ' αυτές τις διαδι-

κασίες. Ομως μένει κάτι άλλο. Ποιοι θα κινηθούν; Και εδώ παρακαλώ απευθύνομαι σε όλους, διότι βρισκόμαστε πολλά χρόνια μέσα σ' αυτή την αίθουσα και πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι όταν εξουσιοδοτούμε ή αφήνουμε να μας εκπροσωπήσουν στις πολιτικές διεργασίες και διαδικασίες κάποιοι άλλοι, τότε είναι βέβαιον ότι αυτές οι διαδικασίες είναι απλά διαδικασίες ρουτίνας που δεν θα οδηγήσουν πουθενά.

Μόνο όταν συνειδητοποιήσουμε ότι αυτό μας αφορά όλους, τότε μπαίνουμε μέσα στη μάχη την πολιτική, την ιδεολογική, τη στρατηγική πορεία της Ελλάδος και του ΠΑΣΟΚ. Και εδώ νομίζω, αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες του Εκτελεστικού Γραφείου, αγαπητέ Πρόεδρε και Γραμματέα, πρέπει να πάρουμε τις ευθύνες μας.

Να χρεωθούν τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου μαζί με συντρόφους της Κεντρικής Επιτροπής άμεσα τις επόμενες μέρες με αποφάσεις της Κεντρικής Επιτροπής και του Εκτελεστικού Γραφείου την ευθύνη πρωτοβουλίας κινητοποίησης διαλόγου, συζήτησης, πολιτικής δράσης. Μόνο έτσι μπορεί να γίνει αυτή η πορεία συνολικής ανασυγκρότησης.

Θα πάμε όλοι μαζί σ' αυτή την πορεία για διάλογο, για συζήτηση, για ξεπέρασμα των διαφωνιών, για ξεπέρασμα των παλαιών διαχωριστικών γραμμών για να τελειώνει αυτή η ιστορία για να καταλάβουμε, ότι είναι πολύ μεγάλα τα θέματα από τα οποία κρίνεται η πορεία και η τύχη του ελληνικού λαού.

Και αν το ΠΑΣΟΚ δεν καταφέρει συλλογικά μέσα από την Κεντρική Επιτροπή, μέσα από το σύνολο του σώματός του να δώσει καθαρές πολιτικές στρατηγικού χαρακτήρα απαντήσεις, τότε δεν έχουμε να περιμένουμε αυτό που όλοι θέλουμε.

Ευχαριστώ.

Ομιλία
Β.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
Μέλους
Ε.Γ. ΠΑΣΟΚ

Συντρόφισσες και σύντροφοι, συναντιόμαστε εδώ σε μια σημαντική στιγμή, αλλά και σε μια δύσκολη στιγμή για την περιοχή μας, για την κοινωνία μας, για την Κυβέρνησή μας, για το Κίνημά μας και πρέπει να φύγουμε από εδώ με αποφάσεις που θα μας δυναμώσουν, με αποφάσεις που θα μας δώσουν ώθηση για την εκπλήρωση της αποστολής μας, που δεν μπορεί να είναι άλλη από την ανταπόκρισή μας στη λαϊκή εντολή της 9ης του Απρίλη.

Οι εξελίξεις στη Γιουγκοσλαβία είναι σε θετική κατεύθυνση. Η δημοκρατική αλλαγή που επέβαλε ο Γιουγκοσλαβικός λαός οδηγεί ολόκληρη την περιοχή στον ευρωπαϊκό δρόμο που σημαίνει σταθερότητα και νέες οικονομικές σχέσεις.

Στο πλαίσιο αυτό ο ρόλος της χώρας μας στην περιοχή γίνεται ακόμα πιο σημαντικός. Τώρα έρχεται πραγματικά η ώρα της ισχυρής Ελλάδας στα Βαλκάνια. Τώρα έρχεται η ώρα της εξωστρέφειας. Τώρα έρχεται η ώρα να διεκδικήσουμε με τα δικά μας πλεονεκτήματα τον αναβαθμισμένο ρόλο μιας ευρωπαϊκής χώρας στην περιοχή.

Ομως ισχυρή Ελλάδα στα Βαλκάνια σημαίνει κατ' αρχήν ισχυρή Κυβέρνηση και ισχυρό ΠΑΣΟΚ. Και εμείς τους τελευταίους μήνες δείξαμε όλες τις αδυναμίες μας. Σήμερα είναι η στιγμή να πούμε, φτάνει πια, ως εδώ. Να γυρίσουμε τη σελίδα, να προχωρήσουμε μπροστά, να ανταποκριθούμε στη λαϊκή εντολή.

Η διεθνής οικονομική κατάσταση είναι ρευστή. Οι εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την ελληνική οικονομία είναι γνωστοί. Παράλληλα για πρώτη φορά τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος στη Δανία δημιουργούν μία αρχή αμφισβήτησης του ΕΥΡΩ.

Τι σημαίνει αυτό; Οτι τουλάχιστον στην πρώτη φάση ενδέχεται να διαψευστούν κάποιες από τις προσδοκίες που συνόδευσαν την είσοδό μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Σημαίνει όμως κατ' αρχήν ότι η προσπάθεια για την ενδυνάμωση της οικονομίας

μας δεν έχει ημερομηνία λήξης. Αυτό όμως δεν μπορεί να συνοδευτεί από τη διάψευση των προεκλογικών μας δεσμεύσεων.

Οφείλουμε να τηρήσουμε τις δικές μας δεσμεύσεις με έμφαση στα στρώματα εκείνα της κοινωνίας που δεν ωφελήθηκαν από την πορεία προς την ΟΝΕ. Η παγκοσμιοποίηση της αγοράς, οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, αλλά και η πολιτική που ακολουθήσαμε υποχρεωτικά για την επίτευξη του στόχου της ΟΝΕ, η ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ, έχουν οδηγήσει στην αύξηση των ανισοτήτων στην κοινωνία μας και οφείλουμε να προχωρήσουμε στην αδιανομή του πλούτου.

Να ενισχύσουμε το αίσθημα κοινωνικής ασφάλειας των πολιτών, να ασχοληθούμε πιο αποτελεσματικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες όσων βρίσκονται εκτός των τειχών. Και βεβαίως οφείλουμε να απαντούμε σε καθημερινή βάση στον απίστευτο λαϊκισμό των κομμάτων της αντιπολίτευσης.

Η Νέα Δημοκρατία δείχνει καθημερινά το πραγματικό της πρόσωπο. Ξέχασαν αμέσως μετά τις εκλογές όλα εκείνα τα τρικ που είχαν χρησιμοποιήσει για να αποδείξουν ότι τάχα είναι ένα υπεύθυνο κόμμα.

Τι μας λένε σήμερα; Οτι η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είναι πιο χρήσιμη στην Τουρκία από την τουρκική κυβέρνηση. Οτι η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είναι Κυβέρνηση της διαπλοκής. Οτι η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είναι Κυβέρνηση ανικάνων και εμείς αντί να αντιπαρατεθούμε πολιτικά και αποτελεσματικά σ' αυτά, αλληλοεξοντώνομαστε. Το πολιτικό μας στίγμα δεν είναι ευκρινές στους πολίτες. Εχουμε πολιτικές προσώπων και όχι πολιτικές που προωθεί συνολικά το ΠΑΣΟΚ.

Σύντροφοι και συντρόφισσες, πρέπει να ξαναβρούμε άμεσα την αρχή του νήματος. Δεν ασκούμε τη διακυβέρνηση της χώρας ελέω Θεού. Τη διακυβέρνηση της χώρας μάς την εμπιστεύτηκε ο ελληνικός λαός για άλλη μια φορά και οι πολίτες μάς εμπιστεύτηκαν

για άλλη μια φορά, επειδή πίστεψαν στο σχέδιό μας για τη δημιουργία της ισχυρής κοινωνίας.

Οι πολίτες εμπιστεύτηκαν και πάλι το ΠΑΣΟΚ με την ελπίδα μιας καλύτερης ζωής. Δεν έχουμε το δικαίωμα να ξεχάσουμε την αποστολή μας στο όνομα της μιας αναζήτησης προσωπικών ρόλων, γιατί αυτό συμβαίνει εδώ και αρκετούς μήνες μέσα στο χώρο μας. Και γι' αυτό έχουμε ευθύνες όλοι από τον Πρόεδρο έως το τελευταίο μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και της Κοινοβουλευτικής Ομάδας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, ισχυρή Κυβέρνηση προϋποθέτει ισχυρό Κόμμα. Ισχυρό Κόμμα σημαίνει συλλογική ευθύνη. Αλλά η συλλογική ευθύνη προϋποθέτει συλλογική απόφαση και συλλογική δράση.

Η ενότητα έχει αρχές και προϋποθέσεις, έχει κανόνες. Δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για ενότητα, χωρίς να αναγνωρίζουμε ότι η ενότητα και η συνοχή έχουν τους κανόνες τους. Κι εμείς τους παραβιάσαμε αρκετές φορές μέσα στους τελευταίους μήνες.

Εξι μήνες μετά τις εκλογές του Απρίλη οφείλουμε να μιλήσουμε για το ΠΑΣΟΚ. Το Κόμμα μας έχει περιπέσει σε μια κατάσταση πλήρους ανυπαρξίας, ενώ τα μέλη και τα στελέχη μας αναζητούν απεγνωσμένα στήριξη από όλους εμάς.

Πού πάμε, είναι το ερώτημα. Και σίγουρα δεν μπορούμε να αφήσουμε το ΠΑΣΟΚ να σύρεται σε μια λογική μεταγραφών προσώπων ένθεν και ένθεν, σε μια λογική Κόμματος προσωπικοτήτων. Όταν απουσιάζει η πολιτική, τότε έρχονται στην επιφάνεια τα πρόσωπα.

Πρέπει να καθοδηγήσουμε το ΠΑΣΟΚ στην μετεξέλιξή του σε ένα Κόμμα με τις αρχές και τους κανόνες του Ευρωπαϊκού Δημοκρατικού Σοσιαλισμού. Δουλεύοντας για το επόμενο Συνέδριό μας οφείλουμε να δημιουργήσουμε εκείνες τις προϋποθέσεις που θα εξασφαλίζουν μέσα στα επόμενα χρόνια τη συνέχεια, την ανανέωση και κυρίως τη νικηφόρα πορεία.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, όπως γνωρίζετε, το τελευταίο διάστημα έγιναν συζητήσεις στο Εκτελεστικό Γραφείο για το ύψος και το ήθος ορισμένων στελεχών μας. Οι συζητήσεις αυτές έβλαψαν, έδωσαν όπλα στη Νέα Δημοκρατία και πρέπει να αναλάβουμε γι' αυτό την ευθύνη όλα τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου.

Οι συζητήσεις και οι αναφορές αυτές δεν έβλαψαν επειδή έγιναν, κάθε άλλο. Το ύψος και το ήθος των στελεχών του ΠΑΣΟΚ δεν είναι μόνο προσωπική ευθύνη του καθενός μας. Το ΠΑΣΟΚ πρέπει να στηρίζει, αλλά και να ελέγχει τα στελέχη του, αλλιώς δεν μπορεί να είναι πολιτικό Κόμμα.

Δεν μπορεί όμως εμείς - και έγινε και εδώ στην Κεντρική - Επιτροπή να διαχέουμε φήμες, να ενοχοποιούμε συνολικά το ΠΑΣΟΚ και να συμβάλουμε στην απαξίωση της πολιτικής και των πολιτικών. Είναι καιρός να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους και να παίρνουμε όλα τα μέτρα για περιπτώσεις που δεν τιμούν το ΠΑΣΟΚ.

Η Νέα Δημοκρατία επιχειρεί τώρα να μας προσάψει την κατηγορία του Κόμματος της διαπλοκής. Επιχειρούν να μας ταυτίσουν με τα οικονομικά συμφέροντα. Έχουμε υποχρέωση να απαντήσουμε. Να απαντήσουμε με πρωτοβουλίες που θα προτάξουν την πολιτική.

Είπε ο Πρόεδρος για τη συζήτηση που θα ανοίξουμε σχετικά με τη χρηματοδότηση των κομμάτων και των υποψηφίων. Πρόκειται για μια κορυφαία παρέμβαση στην πολιτική μας ζωή. Ο στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε εκείνες τις διαδικασίες που θα αποδесμεύσουν την πολιτική από την αγορά.

Η πρότασή μας θα συζητηθεί βέβαια στα κομματικά όργανα, αλλά η συμβολή σας στη διαμόρφωσή της είναι απαραίτητη. Περιμένω τις προτάσεις σας είτε αφορούν επιμέρους ζητήματα, είτε το σύνολο της παρέμβασης που σχεδιάζουμε.

Η σχέση πολιτικής και οικονομικής εξουσίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο. Δεν είναι ελληνική εφεύρεση. Απασχολεί όλες τις κοινωνίες και όλες τις κυβερνήσεις. Το θέμα αυτό αφορά το σύνολο της πολιτικής ηγεσίας της χώρας μας, όπως και κάθε χώρας, αλλά αφορά κυρίως εμάς.

Εχουμε υποχρέωση να θωρακίσουμε την πολιτική εξουσία απέναντι στην οικονομική εξουσία. Το πρόβλημα λύνεται μόνο με τη θέσπιση αυστηρών κανόνων στη λειτουργία της αγοράς, όπως και τη θέσπιση αυστηρού πλαισίου στη λειτουργία της πολιτικής, αλλά κυρίως με την αυστηρή τήρηση των κανόνων αυτών.

Εχουμε μείνει πίσω. Εχουμε χάσει χρόνο. Εχουμε χάσει ευκαιρίες. Ομως τώρα ο κόμπος έχει φτάσει στο χτένι. Δική μας είναι η ευθύνη. Δική μας είναι η πρωτοβουλία, είναι στο χέρι μας να το αντιμετωπίσουμε.

Από την άλλη πλευρά οφείλουμε να δείξουμε έμπρακτα την αλληλεγγύη μας στα στελέχη μας που δοκιμάζονται από τις ανθρωποφαγικές διαθέσεις όλων εκείνων που έρχονται πάντα εκ των υστέρων να παίξουν το ρόλο του Εισαγγελέα.

Θρηνούμε δεκάδες νεκρούς από το ναυάγιο στο Αιγαίο. Και είναι δέσμευσή μας να αποδοθούν οι ευθύνες. Δέσμευσή μας είναι η ανάπτυξη της ακτοπλοΐας. Δέσμευσή μας είναι η ασφάλεια στις ελληνικές θάλασσες.

Σύντροφοι και συντρόφισσες, θα ξεπεράσουμε, πρέπει να ξεπεράσουμε κι αυτές τις δύσκολες στιγμές. Πρέπει να προχωρήσουμε. Γιατί πέρα και πάνω από εμάς, που συζητούμε σήμερα εδώ, υπάρχει ένας ολόκληρος λαός που περιμένει και αποζητά από το ΠΑΣΟΚ μια καλύτερη ζωή.

Δεν έχουμε το δικαίωμα να μένουμε απαθείς. Δεν έχουμε το δικαίωμα να κουραστούμε. Δεν έχουμε το δικαίωμα να δειλιάσουμε.

Σας ευχαριστώ.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, πρώτα απ' όλα νομίζω ότι θα καταλάβετε το λόγο και θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω την ομιλία μου και εγώ, εκφράζοντας την οδύνη μου για τον τραγικό χαμό τόσων συνανθρώπων μας στο ναυάγιο πριν από 10 ημέρες.

Η απαίτηση της κοινωνίας μας το δικό μας χρέος, η δέσμευση του πρωθυπουργού χρέος τιμής για την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είναι να μην επιτρέψουμε καμία απολύτως συγκάλυψη και ν' αποδοθούν οι ευθύνες γι' αυτή την τραγωδία σε όποιον ανήκουν και όπου υπάρχουν. Για μένα προσωπικά αυτή η επιλογή δεν αποτελεί τον εύκολο δρόμο και αυτό το γνωρίζετε όλοι σας.

Ομιλία
Χ.ΠΑΠΟΥΤΣΗ
Μέλους
Ε.Γ. ΠΑΣΟΚ

Διανύσαμε και σύντροφοι, η κυβέρνηση κινητοποιήθηκε άμεσα και συντονισμένα στην επιχείρηση διάσωσης, ό,τι ήταν ανθρωπίνως δυνατόν να γίνει, έγινε. Και έγινε στο ακέραιο. Δυστυχώς πολλοί και κυρίως η αντιπολίτευση προσπάθησαν όλες αυτές τις ημέρες να εκμεταλλευτούν πολιτικά αυτή την τραγωδία.

Το καθήκον μας όμως έτσι και αλλιώς παραμένει το ίδιο και το επαναλαμβάνω, είναι να υπάρξει πλήρης διαλεύκανση των αιτιών και πλήρης απόδοση των ευθυνών. Ταυτόχρονα όμως χρειάζεται να εγυνηθούμε την πορεία της ακτοπλοΐας στο μέλλον. Να λάβουμε όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να μην ζήσουμε ξανά μια τέτοια τραγωδία.

Η πολιτική μας επιλογή για τον εκσυγχρονισμό της ακτοπλοΐας, για την απελευθέρωση των θαλάσσιων συγκοινωνιών δεν είναι μια καινούργια επιλογή. Είναι η επιλογή του ΠΑΣΟΚ τις τελευταίες δύο δεκαετίες, από την πρώτη ημέρα που ανέλαβε την κυβέρνηση το 1981. Αυτό είναι το πολιτικό πλαίσιο επάνω στο οποίο κινήθηκε ο Γιώργος Κατσιφάρας, ο Βαγγέλης Γιαννόπουλος, ο Κοσμάς Σφυρίου, ο Μάκης Αρσένης για μερικούς μήνες, ο Σταύρος Σουμάκης.

Στο ίδιο πλαίσιο κινούμαι και εγώ. Από την πρώτη στιγμή που ο Πρωθυπουργός μου έκανε την τιμή ν' αναλάβω το Υπουργείο Ναυτιλίας μου έδωσε την κατεύθυνση να προχωρήσω στη διαδικασία της απελευθέρωσης άμεσα.

Και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η ακτοπλοΐα, οι θαλάσσιες συγκοινωνίες είναι μια αγορά και η αγορά όπως γνωρίζετε πολύ καλά, η εξέλιξη της αγοράς επηρεάζεται κάθε φορά από διάφορους παράγοντες. Σε κάθε χρονική στιγμή.

Τώρα είναι η στιγμή της επιτάχυνσης των ρυθμών. Είναι η στιγμή για να προχωρήσουμε μπροστά, διαμορφώνοντας ένα νέο πλαίσιο σύγχρονων θαλάσσιων συγκοινωνιών που θα ισχύουν οι κανόνες του υγιούς ανταγωνισμού και θα προστατεύεται το δημόσιο συμφέρον.

Και αυτό έπραξα. Οχι βέβαια χωρίς κόστος. Ιδιαίτερα οι σύντροφοι από τα νησιά του Αιγαίου με τους οποίους συνεργάστηκα στενά γνωρίζουν πόσες προσπάθειες έγιναν αυτό το καλοκαίρι και σε πόσα μέτωπα.

Και όπως ξέρετε υπήρξαν έντονες αντιδράσεις γι' αυτά τα μέτρα όλο το καλοκαίρι. Τα οργανωμένα συμφέροντα αντέδρασαν με όλα τα μέσα. Παρ' όλα αυτά πρέπει τώρα να προχωρήσουμε ακόμη περισσότερο και πιο γρήγορα. Γιατί αφορά το μέλλον της ακτοπλοΐας μας.

Αφορά την ανάπτυξη και την ευημερία των νησιών μας. Αφορά τον τουρισμό μας. Αλλά πρέπει να προχωρήσουμε συντεταγμένα με πρώτη στο μέλημα την ασφάλεια της ζωής των επιβατών, την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, την ποιότητα και τον εκσυγχρονισμό του ακτοπλοϊκού μας στόλου.

Και μεις μην ξεχνάμε ούτε για μια στιγμή ότι ο χώρος της ναυτιλίας είναι γεμάτος από οργανωμένα συμφέροντα, συμφέροντα πολύ ισχυρότερα απ'

αυτά που εμφανίζονται σε άλλους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας.

Και βεβαίως τα συμφέροντα ενδιαφέρονται να ενισχύσουν τη θέση τους, να διαμορφώσουν μια ολοένα και ισχυρότερη δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Γι' αυτό και αντιστέκονται στην εξέλιξη. Γι' αυτό και αντιστέκονται στους κανόνες και την οργάνωση της αγοράς.

Τίποτα όμως δεν πρόκειται να σταματήσει την υλοποίηση της πολιτικής μας. Δεν θα διστάσουμε εάν χρειαστεί να συγκρουστούμε. Το δημόσιο συμφέρον ο υγιής ανταγωνισμός, το συμφέρον του πολίτη και των νησιών μας είναι και θα είναι πάντοτε ο οδηγός της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, θέλω να μιλήσω για το ΠΑΣΟΚ και θέλω να μιλήσω με ειλικρίνεια και με την καλύτερη των προθέσεων. Ας σταθούμε με ειλικρίνεια, ας κοιτάξουμε την πραγματικότητα κατ'άματα. Ο πολιτικός λόγος του ΠΑΣΟΚ ακούγεται στεγνός. Η σχεδιασμένη παρέμβαση του Κινήματος στα δρώμενα, στην πολιτική ζωή του τόπου είναι ανεπαρκής.

Η πολιτική μας δράση ως Κίνημα έχει απο-ιδεολογικοποιηθεί. Η συνοχή της κοινωνικής μας βάσης που παραδοσιακά μας στήριξε έχει εξασθενήσει. Είναι έντονη πλέον η απειλή για τη συνοχή και την πολιτική αποτελεσματικότητα του ΠΑΣΟΚ.

Η αναγκαία για κάθε πολιτικό φορέα διαδικασία ανανέωσης του πολιτικού λόγου, η αναγκαία διαδικασία προσαρμογής στα νέα δεδομένα εξαντλήθηκε σε συνθήματα και αυθαίρετους διαχωρισμούς, ανάμεσα στο παλιό και το νέο, το σύγχρονο και το οπισθοδρομικό.

Αυτή η πολιτική πρακτική επέτεινε την ιδεολογική σύγχυση, δεν επέτρεψε την ανάπτυξη μιας ουσιαστικής ιδεολογικής και πολιτικής συζήτησης και κατέληξε να χαράξει νέες διαχωριστικές γραμμές.

Αυτή τη φορά όχι στην κοινωνία, αλλά μέσα στο ίδιο το ΠΑΣΟΚ. Η διαπίστωση είναι κοινή και είναι κοινή όλων μας για την κατάσταση των οργανώσεών μας.

Μιλήσαμε πολλές φορές για επανίδρυση, για ριζική ανανέωση, για πολιτική ανοικτών θυρών. Όλες αυτές οι απόπειρες πάντα κατέληγαν στο φαινόμενο που ζούμε τα τελευταία χρόνια των ομαδικών εγγραφών για την ευκαιριακή υποστήριξη συσχετισμών και προσώπων.

Δεν μπορέσαμε ν' αντιμετωπίσουμε αυτή την οργανωτική παρακμή γιατί δείξαμε αδυναμία στο να προχωρήσουμε σε μια νέα ιδεολογική έκφραση, σε μια νέα πολιτική σύνθεση και δείξαμε αδυναμία να προχωρήσουμε στην οικοδόμηση μιας νέας ενότητας.

Περιορίσαμε μόνοι μας τη δυνατότητα του Κινήματος να εμπνεύσει γιατί βιαστήκαμε να αποδεχθούμε το τέλος των οραμάτων και αρκεστήκαμε στον πολιτικό πραγματισμό. Γιατί δεν κατορθώσαμε να αναδείξουμε με πειστικό τρόπο την ιδεολογική και πολιτική διαφορά του σύγχρονου δημοκρατικού σοσιαλιστικού λόγου και επιπλέον δεν εκμεταλλευτήκαμε αυτό που γνωρίζει όλη η κοινωνία, την ιδεολογική και πολιτική υπεροχή των στελεχών του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος.

Σήμερα όμως αυτή είναι η πρόκληση που αντιμετωπίζουμε, να μετεξελιξουμε το ΠΑΣΟΚ σε ένα σύγχρονο φορέα του δημοκρατικού σοσιαλισμού, ένα φορέα που θα διασφαλίζει την ιστορική συνέχεια, την πολιτική ανανέωση, την ιδεολογική ενότητα και την πολιτική σύνθεση.

Εγώ συνεχίζω να είμαι αισιόδοξος, αλλά θα είμαι ήσυχος και περισσότερο αισιόδοξος εάν κανείς από εδώ μέσα δεν αμφιβάλλει για την ουσιαστική προσφορά του καθένα μας. Θα είμαι ήσυχος και περισσότερο αισιόδοξος όταν θα γνωρίζω τυχαία

ονόματα, τυχαίες αναφορές ότι ο Μιχάλης Νεονάκης και ο Γιώργος Παναγιωτακόπουλος δουλεύουν μαζί.

Θα είμαι ήσυχος και περισσότερο αισιόδοξος όταν θα γνωρίζω ότι όλοι μας αναγνωρίζουμε την προσφορά του Θόδωρου Τσουκάτου, αλλά και του Κώστα Σκανδαλιδη. Θα είμαι ήσυχος και θα είμαι περισσότερο αισιόδοξος όταν στο πρόσωπο του Κώστα Σκανδαλιδη θα τιμούμε το θεσμό του Γραμματέα του Κόμματος και της Κεντρικής Επιτροπής.

Θα είμαι τότε περισσότερο ήσυχος, όταν όλοι μαζί θα έχουμε αποφασίσει να υλοποιήσουμε στην πράξη, αυτό που όλοι στα λόγια λέμε τόσα χρόνια, αλλά πολλές φορές το ξεχνάμε. Την ενότητα της παράταξης και του Κόμματος.

Και όταν η πολιτική μας ευθύνη δεν επιμερίζεται πάντοτε γιατί δεν την αναζητούμε μόνο στα πρόσωπα. Αλλά την αναγνωρίζουμε στην παράταξη, στην πορεία της, στην κυβέρνηση που τόσα χρόνια κυβερνά αυτό τον τόπο.

Οι εξελίξεις, συντροφισσες και σύντροφοι, σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες, σε όλες τις χώρες τα τελευταία χρόνια υποχρεώνουν τα Κόμματα της Αριστεράς να ξεφύγουν από μια ταξική αναφορά.

Αλλωστε σε όλες τις χώρες είναι δεδομένη η κινητικότητα, είναι δεδομένη η μεταβατικότητα, όπως είναι ασαφή τα όρια ανάμεσα στα κοινωνικά στρώματα. Τα κόμματα της Αριστεράς σήμερα επιδιώκουν να εκφράσουν ευρύτερες κοινωνικές συμμαχίες με προοδευτική κατεύθυνση.

Το ΠΑΣΟΚ πρέπει να συνεχίζει να εκφράζει τη συμμαχία όλων των υγιών δημιουργικών δυνάμεων του τόπου που κατανοούν ότι η επιτυχία της αναπτυξιακής προσπάθειας προϋποθέτει πολιτική σταθερότητα, προϋποθέτει κοινωνική συνοχή, προϋποθέτει δίκαιη κατανομή των βαρών και των ωφελημάτων.

Η πολιτική μας δεν πρέπει ούτε για μια στιγμή να διαψεύσει όλους εκείνους που συνθέτουν την κοινωνική συμμαχία που μας έφερε ξανά στην εξουσία. Η πολιτική μας, η πολιτική της κυβέρνησης, η πολιτική δράση του Κινήματος και η πολιτική στάση του καθένα από εμάς πρέπει να επιβεβαιώνει καθημερινά ότι το ΠΑΣΟΚ είναι ο πολιτικός φορέας που έχει την ικανότητα και την υπευθυνότητα να ασκεί την κυβέρνηση της χώρας διατηρώντας όμως αμείωτη τη δυναμική της κοινωνικής αλλαγής, της εμβάθυνσης της δημοκρατίας, της διεύρυνσης της λαϊκής συμμετοχής και της διασφάλισης της αυτονομίας της πολιτικής.

Η Κοινοβουλευτική δημοκρατία έχει ανάγκη τα ισχυρά πολιτικά κόμματα. Είναι απαραίτητα για την ορθή λειτουργία της δημοκρατίας, αλλά και για την ανεξαρτησία της πολιτικής από κάθε είδους εξωθεσμικά συμφέροντα.

Η ενίσχυση της δημοκρατικής λειτουργίας των Κομμάτων, η αναγνώριση του ρόλου τους, η διασφάλιση της αυτονομίας στη λειτουργία τους και της διαφάνειας στα οικονομικά τους είναι οι βασικές προϋποθέσεις που δίνουν μια αποτελεσματική απάντηση σε όσους αμφισβητούν την αυτονομία και την ανεξαρτησία της πολιτικής από κάθε είδους οικονομικά συμφέροντα και παραπολιτικά κέντρα εξουσίας.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι εμφανής η τάση των πολιτών για αποστασιοποίηση από τις πολιτικές διαδικασίες. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι έντονη η αμφισβήτηση της σημασίας της συλλογικής δράσης.

Αυτή η εξέλιξη είναι πρωτόγνωρη για μας τους Έλληνες. Αυτή η εξέλιξη είναι πρωτόγνωρη για μας, για ένα λαό που υπήρξε πάντοτε έντονα πολιτικοποιημένος, που συμμετείχε ενεργά στην εδραίωση της δημοκρατίας και στις πολιτικές εξελίξεις.

Η απροθυμία συμμετοχής των πολιτών ενισχύεται από την ίδια την εξέλιξη της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, ενισχύεται από τα κοινωνικά πρότυπα που επικράτησαν. Από το ασφυκτικό πλαίσιο διαβίωσης στις πόλεις, την καταλυτική επίδραση της τηλεόρασης στην πολιτική ζωή, αλλά βεβαίως ενισχύεται και από το μεγάλο ρόλο που παίζει η ίδια η τηλεόραση, κυρίως η τηλεόραση στη διαμόρφωση της συνείδησης των πολιτών.

Κυρίως όμως η απροθυμία συμμετοχής εντείνεται από την άποψη που εδραιώνεται μέσα σ' αυτό το πλαίσιο ότι η διαπλοκή είναι παρούσα στην πολιτική και οικονομική ζωή του τόπου. Η έλλειψη εμπιστοσύνης στα Κόμματα και η αδιαφορία για πολιτική συμμετοχή δεν σημαίνει ότι οι πολίτες όμως δεν αγνοούν.

Δεν σημαίνει ότι δεν σκέπτονται, ότι δεν έχουν αυξημένες ευαισθησίες. Γιατί την ίδια περίοδο έχουμε την απόδειξη και η απόδειξη είναι να βλέπουμε να ενισχύεται η συμμετοχή των πολιτών σε θεματικά και τοπικά κινήματα, σε κινήματα που αφορούν το περιβάλλον, τα ατομικά δικαιώματα, την αντιμετώπιση τοπικών προβλημάτων.

Από την άλλη πλευρά η νεολαία εκφράζει το δικό της ριζοσπαστισμό. Εκφράζει τη δική της αμφισβήτηση σε έναν κόσμο μάλιστα αβεβαιότητας που αδυνατεί να προβάλει αξίες. Υπάρχει η ελπίδα. Αρκεί να πάρουμε πρωτοβουλίες για να ενισχύσουμε αυτή την ελπίδα.

Για να μπορέσουμε να μετατρέψουμε την ελπίδα σε απόφαση συμμετοχής και στράτευσης σε μια νέα πορεία. Όσο αφήνουμε όμως τα πράγματα όπως είναι σήμερα, όσο δεν παίρνουμε πρωτοβουλίες, τόσο θα χάνουμε την ελπίδα. Τόσο θα απομακρύνονται οι πολίτες και τόσο θα μεγαλώνει το δημοκρατικό έλλειμμα.

Η δημοκρατία όμως θέλει δημοκράτες για να επιβιώσει, θέλει ενεργούς δημοκρατικούς πολίτες. Θέλει συνειδητούς πολίτες στο κέντρο των εξελίξεων. Η Αριστερά δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς αξίες και όραμα.

Η Αριστερά δεν αποδέχεται τον πολίτη - παρατηρητή των πολιτικών εξελίξεων, δεν αποδέχεται η πολιτική λειτουργία να εξαντλείται στις δημόσιες σχέσεις. Ο πολιτικός διάλογος να περιορίζεται στο πλαίσιο των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Και να θεωρείται αναβάθμιση της πολιτικής ζωής η μετατροπή του ενεργού πολίτη σε τηλεθεατή.

Σήμερα δεν αρκούν τα ωραία λόγια. Πρέπει ο λόγος να επιβεβαιώνεται από την πράξη. Η υποχρέωσή μας, το καθήκον μας είναι η ενδυνάμωση της δημοκρατίας σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Ο πρόεδρος του Κινήματος χθες με την ομιλία του έκανε μία τομή, προσδιόρισε το ιδεολογικό, το πολιτικό, το δεοντολογικό και το ηθικό πλαίσιο που αποδέχεται το ΠΑΣΟΚ. Με βάση αυτό το πλαίσιο πρέπει να στρατευθούμε για την ενίσχυση της αυτονομίας, της διαφάνειας και της αξιοπιστίας της πολιτικής.

Να στρατευθούμε για την αναβάθμιση και την ενδυνάμωση των αντιπροσωπευτικών μας θεσμών, να στρατευθούμε για την ενημέρωση, τη συμμετοχή και την ενεργοποίηση του πολίτη.

Για εμάς, για το ΠΑΣΟΚ, για την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είναι ευθύνη μας, αλλά ταυτόχρονα και η μεγάλη μας υποχρέωση, ν' αναλάβουμε γενικότερες πρωτοβουλίες, αλλά και να επιμείνουμε στην καθημερινή άσκηση της Εκτελεστικής εξουσίας για ν' αποκατασταθεί η αποτελεσματική λειτουργία και η σχέση του πολίτη με το κράτος.

Η λύση δεν βρίσκεται στην εγκατάλειψη της δημόσιας ιδιοκτησίας και της παραγωγής των δημοσίων

αγαθών. Η λύση δεν βρίσκεται στην τυφλή και καθολική ιδιωτικοποίηση των πάντων. Η λύση βρίσκεται στη συνύπαρξη του κράτους και της αγοράς, στην ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, στην αναβάθμιση της παραγωγικότητας, της αποτελεσματικότητας και στη σύγχρονη οργάνωση των δημοσίων υπηρεσιών.

Το κράτος κτίστηκε για τον πολίτη, χρηματοδοτείται από τον πολίτη και πρέπει κατά συνέπεια να εξυπηρετεί τον πολίτη, να μην είναι δέσμιο άλλων συμφερόντων. Δυστυχώς όμως η αναποτελεσματικότητα, ορισμένα κρούσματα διαφθοράς, αλλά και οι εμφανείς προσπάθειες χειραγώγησης των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών για εξυπηρέτηση τρίτων συμφερόντων έχουν δημιουργήσει μία κρίση αξιοπιστίας.

Μια κρίση που δημιουργεί την εντύπωση στο λαό ότι αναιρείται ο κοινωνικός χαρακτήρας των δημοσίων οργανισμών. Ο λαός δεν μπορεί ν' αποδεχθεί ότι το φακελάκι και η συνδιαλλαγή δηλαδή στην ουσία ο εκβιασμός και η εκμετάλλευση του πολίτη να συνεχίζονται στο πλαίσιο ενός συστήματος που χρηματοδοτείται από τους πολίτες για να τους εξυπηρετεί και να τους προστατεύει.

Χρειάζεται ν' αναδείξουμε το νέο ρόλο του κράτους. Ν' αναδείξουμε το νέο ρόλο στη δημιουργία και την ρύθμιση των αγορών, στην ενίσχυση των επενδύσεων, την προώθηση της απασχόλησης και στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.

Και βεβαίως να μην ξεχνάμε ποτέ ότι το ΠΑΣΟΚ έχει μία δέσμευση, ένα σταθερό και ανοικτό μέτωπο ενάντια στη διαφθορά. Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε ούτε για μια στιγμή στην καθημερινή μας πρακτική και κυρίως εκείνοι, οι οποίοι διαχειρίζονται την εξουσία.

Η νέα εποχή φέρνει πολλές αλλαγές. Αλλά ακόμη και σήμερα το κράτος χρειάζεται να συνεχίσει να

έχει την ευθύνη της κατοχύρωσης των βασικών δικαιωμάτων του πολίτη. Την πρόσβαση σε ένα σύστημα δημοσίων αγαθών, που να καλύπτει επαρκώς τις ανάγκες του για εκπαίδευση, για υγεία, για ασφάλιση και υποδομές.

Για μας, για την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ η ευθύνη μας, η υποχρέωσή μας είναι να επιμείνουμε χωρίς ταλαντεύσεις. Και ν' αναδείξουμε το κράτος σε πραγματικό υπηρέτη του πολίτη.

Στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην αγορά πρέπει ν' αποσαφηνίσουμε ότι η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς δεν επιβάλλει την ιδιωτικοποίηση, να ξεκαθαρίσουμε ότι η απελευθέρωση της αγοράς δεν ταυτίζεται με την ιδιωτικοποίηση. Σημαίνει ότι οι δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας καλούνται πλέον να λειτουργήσουν με όρους υγιούς ανταγωνισμού.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο η ίδια η συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζεται ο ρόλος και η σημασία των υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος στην αναπτυξιακή διαδικασία και στην κατοχύρωση της αλληλεγγύης.

Και όταν μιλάμε για το μέλλον του δημοσίου τομέα, μιλάμε για έναν τομέα με κρίσιμη σημασία στην οικοδόμηση των κρατών - μελών, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μιλάμε για ένα στοιχείο ουσιαστικό στην οικοδόμηση της Ευρώπης βασισμένη στις αξίες της αλληλεγγύης και της ισότητας της πρόσβασης για όλους τους πολίτες σε ορισμένα κοινά αγαθά που θεωρούνται ουσιαστικής σημασίας στο πλαίσιο μιας ανοιχτής και δυναμικής οικονομίας της αγοράς.

Τα λέω αυτά γιατί στη δημόσια συζήτηση που αφορά τη διαπλοκή, πολλές φορές ακούγονται τέτοιες έννοιες γύρω από την ολοκλήρωση της αγοράς και αυτά που μας επιβάλλονται. Η συνταγή δεν είναι

ο περιορισμός του ρόλου και η ιδιωτικοποίηση των δημοσίων οργανισμών, αλλά είναι ο επαναπροσδιορισμός της οργάνωσης και της λειτουργίας τους, η ενίσχυσή τους με νέα κεφάλαια, έτσι ώστε να μπορέσουν ν' αντεπεξέλθουν στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον και να συνεχίσουν να συμβάλουν στην ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Αυτή άλλωστε είναι και η πολιτική μας διαφορά, η διαφορά με τη νεοφιλελεύθερη αντίληψη, την αντίληψη της Νέας Δημοκρατίας που προωθεί την ιδέα της πλήρους αποκρατικοποίησης και της εκποίησης του εθνικού πλούτου.

Το ίδιο ισχύει και για την οργάνωση της αγοράς. Η νεοφιλελεύθερη αντίληψη προβάλλει τη χωρίς όρια ελευθερία της αγοράς, ενώ η δική μας απάντηση, η απάντηση της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ είναι: η ορθολογική οργάνωση της αγοράς. Η διασφάλιση των κανόνων του υγιούς ανταγωνισμού, η διαφάνεια, η ρύθμιση και ο κοινωνικός έλεγχος και δεν θα μπορούσε να ήταν διαφορετικά για μια κυβέρνηση που θέλει να ενισχύσει τη δημοκρατία και την ανεξαρτησία των πολιτών, των πολιτικών και των κοινωνικών εξελίξεων.

Γιατί η άναρχη απελευθέρωση των αγορών χωρίς σαφές και διαφανές πλαίσιο, χωρίς ελεγκτικούς μηχανισμούς για την εφαρμογή των κανόνων του υγιούς ανταγωνισμού, χωρίς διαδικασίες κοινωνικού ελέγχου έχουν ακριβώς το ίδιο αποτέλεσμα με τις ανεξέλεγκτες ταχείες γιγαντώσεις που προέρχονται από τη συγχώνευση των εταιρειών.

Ποιο είναι το αποτέλεσμα; Η δημιουργία έντονων μονοπωλιακών καταστάσεων όπου οι ισχυροί γίνονται ισχυρότεροι. Και όταν η εξέλιξη αυτή συνοδεύεται από παρέμβαση ή προσπάθεια παρέμβασης στην πολιτική λειτουργία, τότε συνοδεύεται με προσπάθεια επιρροής στις θέσεις και στις αποφάσεις των πολιτικών Κομμάτων όλων των πολιτικών Κομμάτων και όχι μόνο, αλλά και στη δράση σε

ορισμένες περιπτώσεις και του συνδικαλιστικού Κινήματος, τότε αρχίζει να διαμορφώνεται ένα δημοκρατικό έλλειμμα και να δηλητηριάζεται ο δημόσιος βίος από την αίσθηση της διαπλοκής.

Ο Πρόεδρος του Κινήματος χθες ήταν απολύτως σαφής. Το ΠΑΣΟΚ έχει ανοιχτό μέτωπο με οποιαδήποτε οικονομική και πολιτική διαδικασία που θίγει το δημοκρατικό μας πολίτευμα και την ουσιαστική λειτουργία της δημοκρατίας.

Και αυτή ακριβώς είναι η κοινή μας δέσμευση, αυτή ακριβώς είναι και η προϋπόθεση για τη συστράτευση όλων μας.

Σας ευχαριστώ.

ΔΕΥΤΕΡΟΛΟΓΙΕΣ

Συντρόφισσες, σύντροφοι,

Ευχαριστώ όλους για τις συμβολές τους και τις παρατηρήσεις τους στη συζήτηση. Πιστεύω βοήθησαν να δούμε με θάρρος την κατάσταση, να εκτιμήσουμε τι πρέπει να γίνει, να σχεδιάσουμε δράσεις και να κάνουμε παρεμβάσεις.

Δεν θα επανέλθω στα θέματα της εισήγησής μου. Θα ήθελα μονάχα, όπως και στην εισήγηση, να αναφερθώ στην αρχή στις τελευταίες εξελίξεις του γιουγκοσλαβικού.

Ο κ.Παπανδρέου συναντήθηκε σήμερα με τον Πρόεδρο της Γιουγκοσλαβίας, τον κ.Κοστούνιτσα. Όπως με πληροφορούν, ο κ.Κοστούνιτσα πριν από λίγο ευχαρίστησε την Ελλάδα για τη συμβολή της στην επίλυση της κρίσης και για τη βοήθεια την οποία παρέσχε στη Γιουγκοσλαβία καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

Ο κ.Παπανδρέου, ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών, είναι ο πρώτος υπουργός Εξωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος επισκέπτεται το Βελιγράδι και η επίσκεψη αυτή έγινε μετά από τη συζήτηση που έκαναν οι "15" στο Λουξεμβούργο.

Η Ελλάδα, τη Δευτέρα (9.10.) στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, θα συμβάλει, ώστε να αρθούν άμεσα οι κυρώσεις στο πετρέλαιο, στις επενδύσεις, στην απαγόρευση των πτήσεων και οι όποιες άλλες. Να αποδεσμευτούν 2,3 δισεκατομμύρια ΕΥΡΩ για τη Σερβία. Να ενταχθεί άμεσα η Γιουγκοσλαβία στο Σύμφωνο Σταθερότητας. Να ενεργοποιηθεί η συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση για σύνδεση και σταθεροποίηση, που σημαίνει στην πρώτη φάση μία ευρωπαϊκή προοπτική της Γιουγκοσλαβίας.

Και, τέλος, θέλω να αναφέρω ότι θα προτείνουμε ο Οργανισμός Ανασυγκρότησης, ο οποίος εδρεύει στη Θεσσαλονίκη και έχει τώρα αρμοδιότητες για το Κόσοβο, να αναλάβει και αρμοδιότητες για τη Γιουγκοσλαβία.

Θα μου επιτρέψετε να θυμίσω ότι στις αρχές του Σεπτέμβρη ο κ.Παπανδρέου, μετά από συνεννόηση με τη γαλλική προεδρία, πήγε στο Βελιγράδι. Όταν έγινε αυτή η επίσκεψη, από αρκετούς συντρόφους του δικού μας χώρου ελέχθη ότι "κακώς πάει", "πάει ως εντολοδόχος εντολών των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής", "πάει χωρίς να έχει συμβουλευθεί τον Μιλόσεβιτς. Πάει χωρίς να έχει συνεννοηθεί με την προεδρία", κ.ο.κ.. Τίποτε από αυτά δεν ήταν αληθινά. Και υπήρχε συνεννόηση με τη γαλλική προεδρία.

Αλλά θυμίζω αυτό το δυσάρεστο γεγονός, για να έρθω στη συνεδρίαση και να πω ότι πάρα πολύ εύκολα ορισμένοι φίλοι και σύντροφοι θεωρούν ότι ό,τι κάνει η Κυβέρνηση είναι διατεταγμένο από άλλους, ότι δεν έχουμε δική μας πολιτική ή, όπως ακούστηκε αυτές τις μέρες, οι πολιτικές επιλογές μας δεν διαφέρουν σε τίποτα από τις πολιτικές επιλογές που θα μπορούσε να ασκήσει μία Δεξιά κυβέρνηση.

Πιστεύω ότι όσοι ισχυρίζονται κάτι τέτοιο διαπράττουν μεγάλο πολιτικό λάθος. Διαπράττουν μεγάλο πολιτικό λάθος γιατί δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν τις εξελίξεις και να δουν διαχρονικά ποιες ήταν οι εξελίξεις και στον τόπο μας, αλλά και στον περιβάλλοντα χώρο.

Πάρα πολύ σύντομα θα πω: Υπάρχει ένα ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο. Το ευρωπαϊκό αυτό κοινωνικό μοντέλο δημιουργήθηκε από τα σοσιαλιστικά και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Η πολιτική την οποία εφαρμόζουμε εμείς, είναι μία πολιτική η οποία έχει τη βάση της, στηρίζεται, έχει την έμπνευσή της σε αυτό το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, στο δημιούργημα των σοσιαλιστικών και σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων. Δεν είναι δικής μας έμπνευσης. Δεν είναι κάτι πρωτόγνωρο. Υπάρχει και διαμορφώθηκε σε όλη την Ευρώπη και υπάρχουν εμπειρίες, υπάρχει ιστορία, υπάρχουν σχέδια.

Τι έδειξε αυτό το μοντέλο; Έδειξε ότι ήταν πολύ πιο ανθεκτικό από το σοσιαλιστικό μοντέλο το οποίο εφαρμόστηκε στην Ανατολική Ευρώπη και άφησε πίσω του χάος, θρύψαλα. Έδειξε, επίσης, ότι ήταν πολύ πιο πετυχημένο από το μοντέλο της Δεξιάς, γιατί επικράτησε στην Ευρώπη. Αν υπάρχουν Δεξιές κυβερνήσεις ή αν κερδίζουν μερικές φορές Δεξιά κόμματα τις εκλογές, δεν αλλάζουν τα κεκτημένα, δεν αλλάζουν τα πλαίσια τα οποία δημιουργήθηκαν. Αυτά είναι δεδομένα. Και αυτά δημιουργήθηκαν από σοσιαλιστές, οι οποίοι αναγνώρισαν κάτι: Ότι η αγορά είναι ένα μέσο οργάνωσης της κοινωνίας. Η αγορά την οποία δαμάζουμε, την οποία ελέγχουμε, στην οποία βάζουμε κανόνες, την οποία χρησιμοποιούμε στη δική μας κατεύθυνση.

Αυτό κάνουμε εδώ στην Ελλάδα από το 1981 και μετά και θέλουμε να συνεχίσουμε να κάνουμε, υπό τις νέες συνθήκες. Γιατί όπως τότε αναγνωρίστηκε στις αρχές του αιώνα από τα σοσιαλιστικά κόμματα ότι χρειάζεται η αποκέντρωση και η αγοραία διαδικασία, έτσι και τώρα αναγνωρίζεται ότι χρειάζεται η νέα οικονομία, η κοινωνία της πληροφορίας, ότι η διασύνδεση των οικονομιών είναι ένα παγκόσμιο δεδομένο και δεν μπορούμε να το ανατρέψουμε.

Αρα, πρέπει να είμαστε παρόντες. Αρα, πρέπει να εφαρμόζουμε λύσεις, να παίρνουμε πρωτοβουλίες. Δεν μπορούμε να πούμε "στεκόμαστε πίσω, δεν θέλουμε αυτές τις εξελίξεις, δεν μας αρέσει, εφαρμόζουμε τις παλιές συνταγές".

Ποιες παλιές συνταγές; Εγώ δεν ξέρω ποιες παλιές συνταγές μάς συνιστούν. Εγώ ξέρω ότι η χώρα είχε πληθωρισμό κάποτε 25% και τον πληρώνει ο εργαζόμενος τον πληθωρισμό. Εγώ ξέρω ότι η χώρα έχει τεράστιες ελλείψεις σε υποδομές. Και ποιος πληρώνει τις ελλείψεις σε υποδομές; Ο εργαζόμενος, ο άνθρωπος ο οποίος πασχίζει για να ζήσει. Γιατί οι άλλοι μπορεί να έχουν τα δικά τους νοσοκομεία, μπορεί να έχουν τη δική τους ασφάλεια,

μπορεί να κάθονται αλλού, όπου είναι ωραίο το περιβάλλον. Τους πολλούς, όμως, αφορά πώς είναι η χώρα στο 98%. Και η χώρα στο 98% πρέπει να είναι μια χώρα σύγχρονη, που ανταποκρίνεται στη θέληση, στις επιθυμίες, στα αιτήματα του ελληνικού λαού.

Αρα, δεν μπορούμε να σταθούμε πίσω. Δεν μπορούμε να ερμηνεύσουμε την εντολή της 9ης Απριλίου ως μία εντολή για παλιές συνταγές. Να εφαρμόσουμε τι; Η εντολή είναι ξεκάθαρη: Πορευθήκατε 4 χρόνια, πετύχατε την Οικονομική και Νομισματική Ενωση, διορθώσατε την οικονομία. Συνέχεια σε αυτό, για μια Ελλάδα με ισχυρή κοινωνία, για μια Ελλάδα με κοινωνική πολιτική, για μια Ελλάδα πιο ανεπτυγμένη.

Αυτά είναι τα μέσα. Δυσάρεστα ίσως. Μέσα τα οποία ενοχλούν, μέσα τα οποία χρειάζονται κατεργασία για να προσαρμοστούν, να ενταχθούν στο κοινωνικό πλαίσιο, αλλά πρέπει να τα εφαρμόσουμε. Δεν μπορούμε να αποστασιοποιηθούμε τώρα και να λέμε ότι "αυτά τα μέσα δεν μας εκφράζουν, δεν εκφράζουν την κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ". Δεν ψήφισε ο ελληνικός λαός; Τους άλλους ψήφισε; Ψήφισε εμάς.

Όταν συζητήσαμε το εκλογικό αποτέλεσμα είπαμε πιστεύω όλοι, ότι ήταν η πιο πολιτική αναμέτρηση που έγινε τα τελευταία 30 χρόνια, γιατί ήταν καθαρά τα διαφορετικά μοντέλα, καθαρές οι διαφορετικές κατευθύνσεις. Η Δεξιά και Εμείς. Γι' αυτό πήραμε 44%, γι' αυτό πήραμε παραπάνω ψήφους από τις εκλογές του '96, διότι ένα τμήμα του ελληνικού λαού είπε "αυτή είναι η κατεύθυνση". Εχουμε υποχρέωση να την εφαρμόσουμε και θα την εφαρμόσουμε.

Γι' αυτό είμαι επικεφαλής της Κυβέρνησης και του Κινήματος. Δεν έχω άλλο λόγο, παρά να κάνω αυτό το οποίο υποσχεθήκαμε και το οποίο θέλει ο ελληνικός λαός.

Αρα, πρέπει να δούμε τα θέματα με ανοιχτό μάτι. Το ασφαλιστικό για να είναι βιώσιμο, τα εργασιακά, η ανεργία αφορά όλους. Είπαμε, πρώτο μέλημά μας να την περιορίσουμε. Πρέπει να την περιορίσουμε.

Και βέβαια το δίκτυο ενάντια στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη λειτουργία των δημοσίων επιχειρήσεων. Πρέπει να προχωρήσουμε σε όλα αυτά. Γιατί ο ελληνικός λαός απέρριψε την ατομία, την απραξία, το πολιτικό τέλμα. Και βεβαίως απέρριψε και την παραδοχή της δεξιάς, ότι οι δυνάμεις της αγοράς πρέπει να είναι καθοριστικές. Πρέπει να τις ελέγξουμε και βέβαια οι δυνάμεις της αγοράς ελέγχονται κάθε εποχή με νέους τρόπους. Και πρέπει να συζητάμε αυτούς τους νέους τρόπους, να τους βρίσκουμε.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, νομίζω ότι το να προβάλονται τέτοιες απόψεις είναι μεγάλο πολιτικό λάθος. Και θα μου επιτρέψετε επίσης να πω, αναφέρθηκα πριν στο παράδειγμα της Γιουγκοσλαβίας, ότι έχω συμμετάσχει σε πολλές συνεδριάσεις της Κεντρικής Επιτροπής όπου έχω ακούσει ότι προσέχουμε μόνο τους αριθμούς, ότι προχωρεί η ονομαστική σύγκλιση, ότι δεν βλέπουμε τον κόσμο πώς αντιδρά, ότι οι στόχοι τους οποίους έχουμε είναι στόχοι εξωπραγματικοί, είναι στόχοι μη κοινωνικοί.

Εγώ ρωτάω, δεν είναι το επίπεδο ζωής καλύτερο απ' ό,τι ήταν πριν τέσσερα χρόνια, δεν υπάρχουν περισσότεροι πόροι για επενδύσεις, δεν υπάρχουν περισσότεροι πόροι για υποδομές, δεν πληρώνουμε λιγότερους τόκους τώρα και πάνε περισσότερα λεφτά σε υγεία, παιδεία, απασχόληση;

Πού είναι αυτή η πολιτική η οποία αδιαφορεί για τον άνθρωπο; Ενδιαφερόμαστε για τον άνθρωπο. Δεν ενδιαφερόμαστε για εντυπώσεις, δεν ενδιαφερόμαστε να πουλάμε κοινωνική ευαισθησία, ενδιαφερόμαστε να έχουμε πραγματική κοινωνική ευαισθησία.

Και δεν δέχομαι να ισχυρίζεται κανείς ότι υπάρχουν κάποιοι στο ΠΑΣΟΚ που δεν είναι κοινωνικά ευαίσθητοι και υπάρχουν άλλοι οι οποίοι εκπροσωπούν την κοινωνική ευαισθησία. Μπορεί να έχουμε διαφορετικές προσεγγίσεις, διαφορετικές αντιλήψεις, να γίνονται προσπάθειες για σύνθεση, αλλά δεν υπάρχουν δύο κατηγορίες συντρόφων εδώ. Μία είναι η κατηγορία, όλοι την ίδια ευαισθησία έχουμε και τις ίδιες επιδιώξεις.

Και όσον αφορά τώρα, θέλω να πω και το εξής σε σχέση με τη διαπλοκολογία. Μίλησα στην εισήγησή μου, αλλά θέλω να σας επιστήσω την προσοχή στο εξής: Αλλάζει η χώρα. Απελευθερώσαμε την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, απελευθερώσαμε την αγορά των τηλεπικοινωνιών.

Οι επιχειρήσεις θέλουν να μπουν σ' αυτές τις αγορές. Υπάρχει ο κύριος "Α" ο οποίος σήμερα έχει δεσπόζουσα θέση, θέλει και ο κύριος "Β" ένα μερτικό, θέλει και ο κύριος "Γ" ένα μερτικό και υπάρχει συμπλοκή, υπάρχει διαμάχη.

Ξεχάσατε μήπως, ότι οι τέσσερις κύριοι εκδότες είχαν δημοσιεύσει στις εφημερίδες ένα γράμμα με το οποίο κατήγγειλαν την Κυβέρνηση για το θέμα της ψηφιακής τηλεόρασης; Γιατί ακριβώς εμείς δεν θελήσαμε τα σχήματα τα οποία πρότειναν διάφοροι. Και είπαμε, νέος νόμος για την ψηφιακή τηλεόραση, καθαροί κανόνες του παιχνιδιού και θα πάρουν τις άδειες ή την άδεια όποιοι εκπληρούν τους όρους και έτσι έγινε.

Είμαστε η πρώτη χώρα στην Ευρώπη που έχει νόμο για την ψηφιακή τηλεόραση. Αυτή η διαμάχη όμως θα συνεχιστεί και για τις άλλες αγορές, για τις άλλες δυνατότητες, για το ποιός θα κυριαρχήσει. Και εμείς επεμβαίνουμε και προσπαθούμε να επεμβαίνουμε.

Ρυθμιστική Αρχή για τα θέματα των τηλεπικοινωνιών. Ρυθμιστική Αρχή για τα θέματα ενέργειας. Κανόνες, διαγωνισμοί και θα γίνουν διαγωνισμοί και

θα υπάρχει ανταγωνισμός και θα πάρει εκείνος τη δουλειά ο οποίος έχει τα εχέγγυα, οικονομικά και κοινωνικά, για να κάνει τη δουλειά. Δεν θα την πάρει κανείς από την πίσω πόρτα.

Και θα επαναλάβω, δεν μοιράζουμε πίτες, δεν είμαστε διαχειριστές των διαφορών τους. Γιατί, όπως είπε κάποιος σύντροφος, τι θέλουν; Θέλουν πολλές φορές το κράτος να βάζει τα λεφτά κι αυτοί να διαχειρίζονται την υπόθεση. Ε, το κράτος δεν θα βάζει τα λεφτά. Θα βάλουν οι κεφαλαιούχοι τα λεφτά, αυτοί έχουν τη δυνατότητα, αυτοί θα έχουν το ρίσκο. Δεν θα διατρέχει τον κίνδυνο το κοινωνικό σύνολο.

Και θα ακουστούν πολλά, διότι ο κάθε ένας ο οποίος χάνει το διαγωνισμό, γράφει αμέσως σε μία εφημερίδα. Διότι κάθε ένας ο οποίος δεν παίρνει μία διαγωνιστική διαδικασία διαμαρτύρεται. Διαμαρτύρεται γιατί έγινε, πώς και τι.

Υπάρχουν δικαστήρια, μπορεί να πάει στα δικαστήρια. Υπάρχει η Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία τα εξετάζει. Αυτές είναι οι διαδικασίες. Μην ενοχοποιούμαστε εμείς. Βεβαίως, πρέπει να προσέχουμε, πρέπει να ελέγχουμε, πρέπει να γίνονται όλα σωστά, με ακρίβεια. Δεν πρέπει να δίνουμε την αφορμή σε καμιά απολύτως υποψία. Αλλά με διαδικασίες θα γίνουν όλα, θα γίνουν με διαφάνεια, θα γίνουν με τρόπο καθαρό και θα πρέπει να προσπαθήσουμε να γίνουν. Και πρέπει να υπάρχει η στήριξη σ' αυτή την προσπάθεια.

Κάποτε στη Βουλή με ρώτησε ένας Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας, το Υπουργείο Εθνικής Αμυνας έδωσε το διαγωνισμό εκεί. Και εγώ είχα ένα γράμμα -μου λέει- από την εταιρεία τάδε, η οποία αναφέρει τα εξής σε σχέση με το διαγωνισμό. Και εγώ απάντησα, ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας είναι αντιπρόσωπος, εκπρόσωπος της επιχείρησης και μιλάει στη Βουλή ως πράκτορας της επιχείρη-

σης; Και εθίγησαν οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας και ο συγκεκριμένος Βουλευτής.

Ομως αυτή είναι η πραγματικότητα, ότι βεβαίως θα κινητοποιηθούν πολλοί, Μέσα Ενημέρωσης, πολιτικοί για να γίνει αυτό το οποίο θέλουν να κάνουμε, το λεγόμενο "μοίρασμα της πίτας". Και στη μάχη αυτή επειδή είναι μια περίοδος δύσκολη, πρέπει να σταθούμε μαζί και να επιβάλουμε βέβαια διαφάνεια, να επιβάλουμε κανόνες.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, στην εισήγησή μου διέγραψα το στόχο για το 2000-2010. Είπα, ισχυρή κοινωνία, Ελλάδα πιο ανεπτυγμένη χώρα.

Η σύγχρονη, η ισχυρή Ελλάδα -ας το εκφράσω έτσι- είναι ένα ταξίδι σε ανοιχτούς ορίζοντες. Ένα ταξίδι δημιουργίας σε εξέλιξη. Και σε ένα τέτοιο ταξίδι δεν υπάρχουν απόλυτες βεβαιότητες. Χρειάζεται αναζήτηση, χρειάζεται στάθμιση των εξελίξεων, χρειάζεται χάραγμα της πορείας. Λάθη γίνονται. Διορθώσεις είναι αναγκαίες. Παραλείψεις υπάρχουν. Αποτελέσματα δεν έρχονται στο βαθμό που θα θέλαμε και πρέπει να ξαναδούμε τα πράγματα.

Ομως, υπάρχει υποχρέωση να προχωρούμε. Και αν δούμε από το 1981 και μετά, αυτό είναι το ιδιαίτερο γνώρισμά μας, που επέτρεψε σε μας, στο ΠΑΣΟΚ, να είμαστε ένα κόμμα, που έχει το μακρύτερο χρόνο διακυβέρνησης στα 20 τελευταία χρόνια. Γιατί είδε ο ελληνικός λαός ότι πασχίζουμε, ότι αλλάζουμε, ότι προχωρούμε.

Αυτό σημαίνει και συζήτηση για τους μεγάλους άξονες της πολιτικής, τα κοινωνικά θέματα, Απασχόληση, Υγεία, Παιδεία, τα θέματα των θεσμών, η Δημοκρατία, το Σύνταγμα, το πολιτικό χρήμα, για τη Δημόσια Διοίκηση, για την αποτελεσματικότητα του κράτους, για την ασφάλεια των πολιτών, για το Γ' ΚΠΣ. Πρέπει να επεξεργαζόμαστε θέσεις.

Με το σύντροφο Σκανδαλίδη, είπα αμέσως μετά τις εκλογές, θα πρέπει να λειτουργήσουν οι τομείς.

Οι τομείς δεν είμαι εγώ. Οι τομείς δεν είναι μόνο οι Υπουργοί. Οι τομείς είστε όλοι εσείς. Συμμετέχετε στους τομείς. Εάν δεν συνεργαστείτε και σεις σε αυτή την κατεύθυνση, δεν μπορούμε να προχωρήσουμε σωστά.

Γενικά, πρέπει να πω ότι έχει σημασία να είμαστε επιθετικά παρόντες. Να αφιερωθούμε στη διαμόρφωση της πολιτικής. Να δώσουμε ό,τι περισσότερο από τον εαυτό μας. Γιατί ο λαός θέλει έργο και αποτέλεσμα, να αλλάξουν τα πράγματα. Και θέλει να είναι κάτι χειροπιαστό αυτό το οποίο θα γίνει. Οχι λέξεις. Οχι ωραίες περιγραφές. Να αλλάζει η ζωή του!

Εγώ αισθάνομαι την υποχρέωση να είμαι συγκεκριμένος στο προϊόν της πολιτικής. Τις δύο αυτές μέρες ορισμένοι σύντροφοι μας συνέστησαν ατέρμονη εσωστρέφεια, εσωτερικές συζητήσεις, Εξεταστική Επιτροπή άκουσα ή πρόταση για έκτακτο Συνέδριο, να ψάξουμε τώρα τι φταίει, ποιος έκανε λάθος, ποια είναι η φύση του ΠΑΣΟΚ, αν συμβιβάζεται αυτό με την ιστορία μας, πού πάμε και πώς, "να κλειστούμε στο καβούκι".

Ε, δεν θέλω να κλειστούμε στο καβούκι. Και σας διαβεβαιώνω, ότι ο ελληνικός λαός δεν θέλει να κλειστούμε στο καβούκι. Εάν μας ασκεί κριτική, μας ασκεί κριτική γιατί αισθάνεται ότι δεν είμαστε μπροστά, ότι δεν τρέχουμε, ότι δεν υπάρχει αποτέλεσμα, ότι υπάρχουν αρνητικές εξελίξεις και αφήσαμε να πάει η εξέλιξη προς τα εκεί, ότι δεν επεμβήκαμε έγκαιρα.

Κι αυτό δεν θα το κάνουμε, αν υπάρχει μόνο κλίμα εσωστρέφειας, κλίμα αντιπαραθέσεων και δίνουμε ένα μήνυμα στην κοινωνία, ότι υπάρχει αμηχανία, ότι ψάχνουμε το δρόμο μας.

Οι Θεματικές Συνδιασκέψεις είναι αναγκαίες. Αλλά όχι αρκετές. Οφείλουμε να έχουμε επιθετική παρουσία για τις απόψεις μας στα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης, σε ευρύτερες συζητήσεις. Στην εποχή

των θεμελιωδών προκλήσεων όπου ζούμε, είναι καθοριστικό να αναβαθμίσουμε την επαφή μας με την κοινωνία. Πρώτιστο καθήκον είναι η επικοινωνία μας με τους πολίτες.

Και για να κλείσω, συντρόφισσες και σύντροφοι, θα επαναλάβω κάτι που είπα και άλλες φορές και θέλω να το έχουμε συνείδηση αυτό. Είπα στην εισήγησή μου ότι έχουμε μία μοναδική ιστορική ευκαιρία για την Ελλάδα. Και πολλοί μπορούν να θεωρούν ότι αυτή είναι μία μπαρούφα, λέγεται έτσι για να εντυπωσιάσει τον κόσμο.

Ε, δεν είναι έτσι. Ποτέ η Ελλάδα δεν είχε τόσους πόρους στη διάθεσή της για επενδύσεις στις υποδομές, για αλλαγές στις δράσεις και στις πολιτικές όσο τώρα. Και δεν είναι πιθανό μετά το 2006 να έχει πάλι τόσους πόρους. 17,5 τρισεκατομμύρια δραχμές είναι το Γ' ΚΠΣ, χωρίς τις δράσεις της γεωργίας ή τους πόρους για τη γεωργία.

Μπορούμε να κάνουμε ριζικές αλλαγές, να αλλάξουμε το πρόσωπο της χώρας, να δημιουργήσουμε μία διαφορετική Ελλάδα. Τώρα είναι η στιγμή και θα την χάσουμε; Πιστεύω ότι δεν πρέπει να τη χάσουμε, ότι πρέπει να έχουμε άγχος να εκμεταλλευτούμε αυτή τη δυνατότητα.

Κι αυτό θα το κάνουμε, αν έχουμε αυτοπεποίθηση, αν έχουμε βεβαιότητα στους εαυτούς μας, αν ξέρουμε ότι πορευόμαστε την ορθή πορεία. Και αν είμαστε κριτικοί στον εαυτό μας, είμαστε κριτικοί στην εξέλιξη. Αλλά πάντα θαρρετοί για το νέο, το καλό, γι' αυτό που εξυπηρετεί το κοινωνικό συμφέρον και τον ελληνικό λαό.

Αυτή είναι η εντολή μας και να την εκτελέσουμε. Ευχαριστώ.

Σύντροφοι, να έχω και εγώ λίγο την προσοχή σας. Με ρώτησαν χθες όταν βγήκα από τη συνεδρίαση για το βαρύ κλίμα στην Κεντρική Επιτροπή και τις έντονα κριτικές τοποθετήσεις των μελών και η αντίδρασή μου ήταν πολύ απλή. Περιμένετε σε μια τέτοια πολιτική συγκυρία, μια ενθουσιώδη και μια αισιόδοξη και χαρούμενη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής; Θα ήταν παράλογο για το ΠΑΣΟΚ, για την ευαισθησία του απέναντι στα πράγματα, για τη συγκυρία που ζούμε, για όλα αυτά.

Βέβαια η αίσθηση που έδινε η συνεδρίαση ήταν μια αίσθηση ότι ανοίγουμε πάλι κάποια χαρακώματα, ότι συγκρουόμαστε με έναν παραδοσιακό τρόπο. Όλη η διαδικασία βλέποντάς την στη συνέχεια και μέχρι σήμερα, μέχρι τώρα μετά το μεσημέρι, αφήνει ένα πολύ πιο αισιόδοξο και πολύ πιο δημιουργικό αίσθημα απ' αυτό και πιστεύω ότι αυτή την εικόνα τη βοήθησε και η ανοιχτή συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου που λέει ο σύντροφος Μανίκας ότι έγινε σήμερα ενώπιον της Κεντρικής Επιτροπής.

Εγώ θα ήθελα να κάνω μερικά πολιτικά σχόλια που αφορούν ερωτήματα ή τοποθετήσεις συντρόφων και που τέθηκαν ως τέτοια, όπως επίσης και διευκρινίσεις σε ορισμένα θέματα σημαντικά και να πω μετά και για τις προτάσεις που κατατέθηκαν και τι θα κάνουμε.

Το πρώτο θέμα αναφέρεται σε μια ρήση της δικής μου ομιλίας και μια αναφορά μου, για λογαριασμούς που έχουν εξοφληθεί. Αναφέρομαι ακριβώς με τον ίδιο τρόπο που ο Ακης ο Τσοχατζόπουλος είπε δεν γυρίζουμε στο '96 και πολλοί σύντροφοι από εδώ, πιστεύω ότι όλοι περιέργως προηγήθηκε μέχρι τα τώρα έκλεισαν έναν ιστορικό κύκλο, ότι όλα τα χαρακώματα που φτιάχτηκαν εξάντλησαν τα όριά τους, τα όρια όχι της πολιτικής τους ή της οργανωτικής συνοχής, αλλά τα όρια της ίδιας τους της ύπαρξης, ότι μετά την εκλογική αναμέτρηση του Απριλίου η Ελλάδα μπήκε σε έναν καινούργιο

αστερισμό, το πολιτικό μας σύστημα μπήκε σε έναν καινούργιο αστερισμό, η χώρα προχωρά σε μια καινούργια εποχή και το ΠΑΣΟΚ ασφαλώς εάν θέλει να υπάρξει, να λειτουργήσει και να μετεξελιχθεί, πρέπει να κλείσει τον ιστορικό κύκλο που προηγήθηκε, άρα να τελειώνει με τους λογαριασμούς που ανοίχτηκαν στην προηγούμενη ιστορική περίοδο.

Αυτό και τίποτε άλλο, δεν έχει σχέση ούτε με πληρωμές διαπλοκής, ούτε με τίποτε άλλο απ' όλα αυτά, γιατί διάβασα και ένα σχόλιο σε μια εφημερίδα σήμερα.

Το 2000 είναι μια άλλη εποχή και πρέπει να δούμε τα πράγματα με τελείως διαφορετικό μάτι, αυτό το μάτι, την αίσθηση που όλοι οι σύντροφοι που μίλησαν σήμερα έδωσαν ο καθένας με τη δική του κριτική διάθεση και που ουσιαστικά επισήμανε ο Πρόεδρός μας με τη δευτερολογία. Αυτό είναι το πρώτο σχόλιο.

Το δεύτερο σχόλιο αναφέρεται στη διεύρυνση, την περιβόητη διεύρυνση. Τι στόχους έχουμε, τους προσδιόρισε η προηγούμενη σύνοδος της Κεντρικής Επιτροπής, αυτή που έγινε μετά τις εκλογές.

Η δεξαμενή της λαϊκής πλειοψηφίας που στήριξε και εκλογικά το ΠΑΣΟΚ, αλλά και οι εν δυνάμει δυνάμεις που βρέθηκαν περί το ΠΑΣΟΚ, μας δίνει μια τεράστια ευκαιρία, έτσι λέγαμε τότε και να προχωρήσουμε στην ανασύνθεση του προοδευτικού χώρου και να διευρύνουμε την επιρροή μας και τη συσπείρωση δυνάμεων προς την κατεύθυνση της νέας προοδευτικής πολιτικής και κοινωνικής πλειοψηφίας.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η ανάλυση και η απόφαση που έκανε και η απόφαση που πήρε η Κεντρική Επιτροπή στην προηγούμενη σύνοδό της, είναι κατευθυντήρια γραμμή για την τετραετία και αυτή η διαδικασία απαιτεί πραγματικά μια αξιοποίηση και συσπείρωση όλων των ευρύτερων δυνατών δυνάμεων περί την προοδευτική πολιτική και κοινωνική

πλειοψηφία που ο βασικός της κορμός, το ΠΑΣΟΚ, είναι αυτός που κατευθύνει τα πράγματα προς τα μπρος.

Μέσα σ' αυτή τη διαδικασία μιλήσαμε για μια άλλη σχέση στο χώρο των προοδευτικών δυνάμεων. Αυτή η προοδευτική πλειοψηφία έτσι όπως προσδιορίστηκε προηγούμενα και από τις τοποθετήσεις των μελών του Εκτελεστικού Γραφείου απαιτεί εταίρους και οι εταίροι είναι τα θεσμοθετημένα κόμματα της ευρύτερης αριστεράς και σαφώς μ' αυτά τα κόμματα θέλουμε να έχουμε ανοιχτές πόρτες και ανοιχτές σχέσεις και μέσα σ' αυτή την πορεία και της μετεξέλιξης του πολιτικού συστήματος που εμείς μιλάμε και θέλουμε με τις δικές μας τομές να φτιάξουμε, ασφαλώς θα δημιουργηθούν και καινούργιες συνθήκες πιθανότατα για να σταματήσουν οι αποκλίνοσες στρατηγικές που υπήρχαν, αλλά αυτό αφορά έναν άλλο εταίρο, άλλους εταίρους οι οποίοι μπορεί να το αποφασίσουν, μπορεί και να μην το αποφασίσουν, γιατί οποιαδήποτε συνεργασία θέλει δυο τουλάχιστον μεταξύ τους φορείς να συμφωνούν.

Ταυτόχρονα είχαμε πει ότι θα εκμεταλλευτούμε τη δυνατότητα που έχουμε γύρω από τη νέα πολιτική εποχή να συσπειρώσουμε δυνάμεις σε κάθε τοπική κοινωνία και κεντρικά όσες μπορούμε από ανθρώπους, φορείς, ομάδες, από μεμονωμένα άτομα, πρόσωπα που θα μπορούσαν να συσπειρωθούν γύρω από τους δικούς μας στόχους και τη δική μας πολιτική.

Ασφαλώς δεν περιμένει το ΠΑΣΟΚ από μεταγραφές να κερδίσει, το ΠΑΣΟΚ δεν ήταν ποτέ κλειστό μαγαζί, το ΠΑΣΟΚ ήταν πάντα ανοιχτό από το 1977 όταν από ένα κόμμα που πήρε αρχικά ένα μικρό, αλλά πολύ δυναμικό ποσοστό, μετατράπηκε σε παράταξη εξουσίας ουσιαστικά, ανοιχτές ήταν πάντα οι πόρτες, ανοιχτό ήταν πάντα το σύστημα και μπορούσε να διαμορφώνει, να αφομοιώνει.

Σε καμία περίοδο της ιστορικής μας διαδρομής οποιοσδήποτε ήρθε από οποιοδήποτε χώρο και εντάχθηκε μέσα στο ΠΑΣΟΚ για οποιουσδήποτε λόγους, δεν επηρέασε με την έννοια της αλλαγής της φυσιογνωμίας και της στρατηγικής του, αυτή την πορεία.

Γι' αυτό να μην χρησιμοποιείται πολλές φορές γιατί μου φαίνεται ότι είναι και λίγο σαν άλλοθι, δεν έχουμε επαφιεθεί ως πούμε σε κάποιες ομάδες ή κάποια πρόσωπα που ξαφνικά θα γίνουν οι γνώμονες ή οι πυξίδες της πορείας μας, για όνομα του θεού. Και αν κάποιοι απ' αυτούς έχουν και ένα μεγαλοϊδεατισμό σε ό,τι αφορά την πολιτική τους παρουσία δεν είναι και λίγα τα δικά μας στελέχη σε διάφορες περιοχές που έχουν τον ίδιο μεγαλοϊδεατισμό, δεν αφορά όμως το ΠΑΣΟΚ αυτό.

Ασφαλώς όλη η διαδικασία έχει σχέση μ' αυτή την πολιτική γραμμή που αποφασίσαμε, δεν ξεφεύγουμε απ' αυτή και δεν θέλουμε να κάνουμε καμιά διεύρυνση εκ μετεγγραφών, θέλουμε απλά να ανανεωθούμε προς νέες πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις και προπαντός προς τις δυνάμεις εκείνες που έδωσαν και συστρατεύθηκαν μαζί μας στη μάχη σε κάθε τοπική κοινωνία και αυτό το ερώτημα δεν πρέπει να πηγαίνει στο ποιοι θα έρθουν και ποιοι δεν θα έρθουν κεντρικά, αλλά αν αυτό το ΠΑΣΟΚ με τις συγκεκριμένες λειτουργίες που όλοι περιγράψαμε εδώ μέσα, είναι ικανό να κάνει αυτή τη διεύρυνση και συσπείρωση σε κάθε τοπικό ή κεντρικό ή περιφερειακό κεντρικό επίπεδο και εκεί να δούμε αν είμαστε έτοιμοι εμείς να κάνουμε αυτή την πολιτική που είναι πάρα πολύ αποφασιστική για τη μετέπειτα πορεία ανασύνδεσης του προοδευτικού χώρου. Αυτό είναι το δεύτερο σχόλιο.

Το τρίτο σχόλιο αναφέρεται στην ανανέωση και τις ηγετικές ομάδες. Εδώ έρχεται και επανέρχεται και διαβάζουμε όλο αυτό τον καιρό, το ζήτημα των ηγετικών ομάδων, οι νέες ηγετικές ομάδες, ιστορικές ηγεσίες, όλα αυτά τα πράγματα. Κατ' αρ-

χίν το πολιτικό περιεχόμενο της πορείας μας και σε αυτό το θέμα, τέθηκε και στην προηγούμενη Σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής και σε αυτή τη Σύνοδο. Υπάρχει μια σαφέστατη ανάγκη, το είπανε πάρα πολλοί σύντροφοι: Συνέχεια, ανανέωση, νικηφόρα πορεία, είπε ο Χρήστος Παπουτσής, ιδεολογική ενότητα, πολιτική σύνθεση.

Το αίτημα της συνέχειας και της ανανέωσης το αναγνωρίζουμε όλοι μας, ανεξάρτητα από την αφετηρία που βρίσκεται ο καθένας. Ανανέωση προσώπων, από τις εισηγήσεις φαίνεται καθαρά ότι είναι απόρροια ανανέωσης δομών και λειτουργιών του ΠΑΣΟΚ. Δεν είναι μια απόρροια λειτουργιών εξωθεσμικών. Λέω τι είναι και πώς πρέπει να είναι. Η πολιτική που εμείς χαράζουμε και αυτό που είπαμε σήμερα για το πολιτικό σύστημα, τη μετεξέλιξή του και όλα αυτά, ακριβώς εκεί στοχεύουν.

Θέλω εδώ να πω κάτι πάρα πολύ καθαρό, γιατί καμιά φορά βλέπουμε τα πράγματα μέσα από ένα διαστρεβλωμένο, μέσα από ένα σπασμένο καθρέφτη. Τι σημαίνει ηγετική ομάδα; Το Εκτελεστικό Γραφείο του Κινήματος είναι το κορυφαίο Όργανο που βγαίνει από την Κεντρική Επιτροπή και είναι συλλογικά υπεύθυνο για την πορεία του χώρου.

Επτά από τα στελέχη του Εκτελεστικού Γραφείου, πρωτοκλασάτοι υπουργοί του Κινήματος, στους πιο βασικούς τομείς της κυβερνητικής πολιτικής και τα υπόλοιπα στελέχη εκφράζουν μια πραγματική δυναμική στο χώρο μας. Εάν δεν είναι ηγετική ομάδα οι άνθρωποι που κάθονται σε αυτό το τραπέζι, ποια είναι η ηγετική ομάδα του ΠΑΣΟΚ; Τι σημαίνει νέα και παλιά ηγετική ομάδα; Είναι ηγετική ομάδα μέσα εδώ, στην Κεντρική Επιτροπή.

Ποιοι συμμετέχουν στην Κυβερνητική Επιτροπή και στο Υπουργικό Συμβούλιο; Συμμετέχει το ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ έχει θεσμοθετημένα Όργανα και έχει συγκεκριμένα στελέχη που εκφράζονται μέσα στα

Όργανα και που αυτά αποτελούν τη νομιμοποιητική διαδικασία όλων των αποφάσεων. Δεν αποφασίζει η Κυβερνητική Επιτροπή για όλα τα θέματα τα βασικά, που αφορούν την πορεία της Κυβέρνησης και του Υπουργικού Συμβουλίου; Ποιοι συμμετέχουν εκεί; Ποιος χαράζει την πολιτική που έρχεται εδώ στην Κεντρική Επιτροπή;

Ερχομαι τώρα στο ρόλο της Κεντρικής Επιτροπής, γιατί ηγετική ομάδα υπάρχει και εδώ μέσα. Σαράντα τοις εκατό των μελών της Κεντρικής Επιτροπής θεώρησαν καλό να μου στείλουν απάντηση για το σε ποιους τομείς θέλουν να δουλέψουν, μετά τις εκλογές τις προηγούμενες, σε μια περίοδο δυναμική, που όλοι σας λέτε "δεν άνοιξε το παιχνίδι, δεν μπήκαμε μέσα". Πού να μπειτε; Τυπική διαδικασία συμμετοχής στις εργασίες του ΠΑΣΟΚ από τα μέλη του Οργάνου υπάρχει; Ρωτάω. Στους τομείς της πολιτικής; Θα πείτε "στους τομείς της πολιτικής δεν έχουμε κάνει, γιατί η Κυβέρνηση καπελώνει το Κίνημα", κλπ. Στους τομείς, τον Οργανωτικό, το Συνδικαλιστικό, το Συνεταιριστικό;

Η ουσία, λοιπόν, είναι αυτή. Η Κεντρική Επιτροπή, που έπρεπε από δική της ευθύνη, ως Όργανο που εκφράζει από το Συνέδριο και μετά το Συνέδριο την ηγεσία του Κινήματος, ήταν αυτή και τα μέλη, το κάθε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής, που μέσα στη διαδικασία της λειτουργίας του Κινήματος μετατρέπουν το Όργανο σε Όργανο πολιτικής στρατηγικής, προγραμματισμού και δράσης.

Εγώ συμφωνώ με το Νίκο Αθανασάκη που λέει ότι δεν συζητούμε συγκεκριμένα θέματα και κάνουμε μονάχα γενικές συνόδους. Κατ' αρχήν δεν μπορεί να σταματήσει το ΠΑΣΟΚ να κάνει σε τακτά χρονικά διαστήματα γενικές συζητήσεις σε θέματα γενικής πολιτικής στρατηγικής, γιατί και οι συγκυρίες, αλλά και οι προγραμματισμοί μας εντάσσονται σε αυτά.

Όμως, για να γίνει και προγραμματισμού και δράσης, η εξατομικευμένη ευθύνη των μελών του

Οργάνου είναι αυτή που θα μπορεί να το καταστήσει και όργανο προγραμματισμού και δράσης, διότι μόνο έτσι μπορούμε να πάμε πέρα από κάποιες γενικές διακηρύξεις ή κάποιες ειδικές πολιτικές, που ασκούνται από την Κυβέρνηση σε επεξεργασία πολιτικής από το ίδιο το Όργανο της Κεντρικής Επιτροπής και από το ΠΑΣΟΚ και από όλα τα επίπεδα της Οργάνωσης.

Λέω, λοιπόν, ότι αυτό είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό σημείο, διότι η Κεντρική Επιτροπή οφείλει να αναλάβει και τις δικές της ευθύνες. Όταν μπαίνει το θέμα της ανανέωσης του ΠΑΣΟΚ, δεν μπαίνει να φύγουν αυτοί και να έρθουν κάποιοι άλλοι ή να φύγουμε εμείς και να έρθουν κάποιοι άλλοι. Μπαίνει με τη λογική άλλων δομών και άλλων λειτουργιών. Αυτό είναι θέμα Συνεδρίου.

Θα έπρεπε εδώ εμείς, αν είμαστε ειλικρινείς με τον εαυτό μας, να ανοίξουμε ένα δρόμο που να αναιρεί μια λειτουργία ενός κόμματος που παραμένει κλειστό στα πλαίσια των λειτουργιών του, έτσι όπως εκφράστηκαν στις προηγούμενες δεκαετίες. Να δούμε πιο αντιπροσωπευτικά όργανα, να δούμε πιο μεγάλες δυνατότητες και πιο ανοιχτές.

Να δούμε όλα αυτά που καθιστούν την ανανέωση τακτική και περιοδική, όχι βάζοντας απλά χρονικά περιθώρια, αλλά βάζοντας επί της ουσίας της δομής και λειτουργίας του ΠΑΣΟΚ, άρα στο νέο καταστατικό που θα ψηφίσουμε στο Συνέδριο, διαδικασίες πραγματικού μετασχηματισμού, που θα απορρέει η ανανέωση και όλα τα άλλα και στα πρόσωπα μέσα από την ανανέωση στις δομές και τις λειτουργίες.

Είναι αυτό το Όργανο, που αποδέχεται σήμερα με αυτοσυνειδηση ότι τα πράγματα δεν πάνε καλά εσωτερικά στο ΠΑΣΟΚ, είναι αυτό το Όργανο σε θέση να υπερκεράσει τον εαυτό του, να συζητήσει επί της ουσίας ανατροπές εκ βάθρων, που όλοι θα

αποφασίσουμε μαζί, προκειμένου να πάμε σε ένα διαφορετικό Συνέδριο από αυτά που κάνουμε κάθε φορά, γιατί έτσι θα βάλουμε και το ΠΑΣΟΚ στο 2000; Αυτό είναι ένα ερώτημα, το οποίο καλούμαστε να απαντήσουμε τους επόμενους μήνες.

Πάω στο επόμενο σημείο που έχει σχέση με αυτό, που είναι η σχέση της Κυβέρνησης και του Κόμματος. Εδώ πέρα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ένα πράγμα, αγαπητοί σύντροφοι. Το ερώτημα που έχει ο κάθε άνθρωπος που τον καλούμε να έρθει και να ανοίγουμε τις πόρτες μας να μπει μέσα, είναι: Τι θα κάνει που θα μπει μέσα; Καλά, θα μπει.

Τη δεκαετία του '70 είχα μια ιδέα και έτρεχα για κάτι που έπρεπε να αλλάξει γενικά. Τη δεκαετία του '80 διαχειριζόμουν μια εξουσία, άλλαζαν τα πράγματα, υπήρχε κάτι άλλο. Τη δεκαετία του '90, άντε επειδή πολλαπλασιάσαμε τους πολλούς θεσμούς και έχουμε περισσότερους αξιωματούχους, να εκλέξουμε τους αξιωματούχους. Τώρα που δεν εκλέγουμε αξιωματούχους;

Λέμε εμείς: Πολιτική εποχή, να ασχοληθεί με την πολιτική, με την επεξεργασία, με τη δραστηριότητα, με τη νέα παρέμβαση στην κοινωνία. Για να υπάρξει, όμως, αυτή η πολιτική συμμετοχή, δεν αρκεί πλέον η επίκληση του συναισθηματικού. Δεν είναι το ΠΑΣΟΚ μετά από τόσα χρόνια στην Κυβέρνηση, το Κόμμα που θα ελκύσει για το δυναμισμό κάποιων ιδεών που είναι έξω από τα τείχη, γιατί είναι μέσα στο ύφασμα διαχείρισης και νομής της εξουσίας.

Για να αποκτήσει, λοιπόν, αυτή τη δυναμική το μέλος πρέπει να πειστεί ότι συμμετέχει στα πράγματα. Και εδώ έρχεται ένα μόνιμο πρόβλημα. Λένε πολλοί αν η Κυβέρνηση δίνει ή δεν δίνει στο ΠΑΣΟΚ τροφή για να υπάρξει η πολιτική δραστηριότητα. Εγώ λέω ότι δεν δίνει, δεν έδινε σχεδόν ποτέ μετά το 1982-'83 τροφή στο ΠΑΣΟΚ για να κάνει πολιτική, με την έννοια του να συναποφασίζει πέρα από τα γενικά ζητήματα πολιτικής στρατηγικής.

Σήμερα η στήριξη της κυβερνητικής πολιτικής, των επιλογών μας, αυτών των προοδευτικών κατευθύνσεων που είπε ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του Κινήματος, απαιτεί ταυτόχρονα και μία όσμωση μέσα στα Όργανα και μία σε ορισμένα πεδία συνδιαμόρφωση πολιτικής.

Δεν λέει κανείς η Κυβέρνηση να δώσει στο ΠΑΣΟΚ να αποφασίσει εκ των προτέρων τι θα κάνει π.χ. στην αλλαγή στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Λέει, όμως, ότι υπάρχουν κάποια πεδία λειτουργίας και στρατηγικών, όπου το ΠΑΣΟΚ πρέπει να συζητήσει αυτά τα καινούργια στοιχεία της πολιτικής, την καινούργια φάση που μπαίνουμε, τα καινούργια δεδομένα, τις πιθανές αλλαγές σε βασικές προγραμματικές μας κατευθύνσεις. Εκεί δεν μπορεί;

Αυτό, όμως, αφορά πάλι τα ίδια πρόσωπα, της Κεντρικής Επιτροπής, του Εκτελεστικού Γραφείου, που συμμετέχουν και στην Κυβέρνηση. Όλα τα πρόσωπα αυτά πρέπει να δώσουν στο ΠΑΣΟΚ το πεδίο που θα σταθεί. Οχι κάθε φορά είτε το εγκαλούμε να στηρίξει μια πολιτική, είτε λέμε ότι δεν υπάρχει, είναι ανύπαρκτο. Μα το ΠΑΣΟΚ είναι έξω από εμάς; Γιατί στο τέλος για αυτό είπα χθες ότι όλες οι επιστολές έρχονται στο Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής, κάπου νιώθω ότι τελικά αυτός που εμποδίζει το ΠΑΣΟΚ να λειτουργήσει, άντε να είναι ο Πρόεδρος, όπως λένε πολλοί ή εγώ ή κάποια στελέχη του Κόμματος. Δεν είναι έτσι, αγαπητοί σύγχρονοι.

Αυτή η αλλαγή στις δομές, αυτός ο κυβερνητισμός, που υπήρχε πάντοτε και που είναι εν πολλοίς μια φυσιολογική λειτουργία του χώρου μετά από τόσα χρόνια που βρίσκεται στην Κυβέρνηση, πρέπει από την κορυφή μέχρι τη βάση να αλλάξει. Και θα πρέπει εκεί να αποκαταστήσουμε και να βρούμε και εδώ είναι η πολιτική ευθύνη όλων των στελεχών και κυρίως των κορυφαίων στελεχών, να δώσουν αυτό το έναυσμα, ότι είναι κάτι πρακτικό, χειροπιαστό

μιας αλλαγής, στο κλίμα και στη λειτουργία των Οργάνων του Κινήματος.

Το λέω αυτό γιατί είναι εύκολο να γίνεται ο σκουπιδοτενεκές της ιστορίας το ΠΑΣΟΚ. Αλλά είναι πολύ δύσκολο όλα αυτά που διακηρύσσουμε με τόσο ωραία λόγια να είναι και πράξεις στην καθημερινή μας δουλειά. Διότι πρέπει πραγματικά και εγώ το ισχυρίζομαι αυτό, το λέω, θα ξαναμοιράσουμε, γιατί τα ξαναμοιράσαμε τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου και της Κεντρικής Επιτροπής κατά Περιφέρεια και να πάνε τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου και της Κεντρικής Επιτροπής στην επαρχία, να βάλουν την πολιτική διαδικασία, να συσπειρωθεί ο κόσμος και οι δυνάμεις μας, αντί να εξαντλούμαστε σε μάχες χαρακωμάτων.

Σ' αυτή την περίπτωση, εγώ θέλω να πω καθαρά, σύντροφοι. Επειδή υπήρξε και μια αναφορά. Ο Γραμματέας ήταν, είναι και θα είναι όσο είναι Γραμματέας εγγυητής των θεσμικών διαδικασιών και λειτουργιών του κόμματος. Θα πρέπει να ξεκαθαρίσω ένα πράγμα. Πολλές φορές η δική μου προσωπική στάση παρεξηγείται. Γιατί γίνεται μια κριτική -το λέω καθαρά σε σας- ότι έχω μια ανοχή απέναντι σε όλα αυτά που συμβαίνουν μέσα στο ΠΑΣΟΚ ή ότι έχω μια ανοχή που εμφανίζεται ως ενοχή ή ως αδυναμία στην καλύτερη περίπτωση.

Ξέρετε πόσες φορές -επειδή βλέπω τον κ.Καρρά, που είναι εδώ μέσα σταθερά και παρακολουθεί συνεδριάσεις της Κεντρικής Επιτροπής- σκεφτόμουν αυτή τη φοβερή κουβέντα που είπε τότε το 1977 -και να μην παρεξηγηθώ- στην Πανελλήνια Συνδιάσκεψη "ο Θεός να σε φυλάει από τα μπροστινά του καλογέρου και από τα πισινά του μουλαριού";

Το σκέφτομαι πολλές φορές όταν φτάνει ο άλλος στην αίσθηση να επιλέξει ανάμεσα σε μια στάση που θα μπορούσε μεν προσωπικά να τον καταξιώσει και να του δώσει την αίσθηση ότι πραγματικά υπάρχει και λειτουργεί σε ένα χώρο ή στη συνείδη-

ση που έχει για την ενότητα του χώρου και για την προοπτική του χώρου.

Δεν είναι αδυναμία αυτό. Είναι μια πραγματική, γιατί ο κύκλος που μας πέρασε από το 1995 και μετά και από το 1993 και μετά, ο ιστορικός κύκλος που κύλησε, όσο κι αν εμείς σήμερα νιώθουμε ότι είμαστε σε ένα κόμμα, που πολλές φορές δεν λειτουργεί όπως πρέπει και νιώθουμε να είμαστε στη γωνία και σε αμνηνία, πρέπει να κρίνουμε μακροσκοπικά τα πράγματα.

Και εγώ είμαι απ' αυτούς που λένε και θα λέω πάντα ότι το ΠΑΣΟΚ αυτά τα χρόνια οδήγησε τη χώρα μπροστά να πετυχαίνει στόχους, που δεν τους είχε δει ούτε στον ύπνο της. Και μόνο γι' αυτό το λόγο είναι δικαιωμένη η επιλογή. Δεν σημαίνει όμως ότι όπως είμαστε δεν θα ξεπεραστούμε από την εποχή μας.

Ιδού λοιπόν ποια είναι η οδός και η πρόκληση. Ενόψει του επόμενου Συνεδρίου, αντί να μιλάμε μόνο για διαδικασίες να μιλάμε για την ουσία μιας πολιτικής συζήτησης, που πρέπει σε όλα τα επίπεδα να γίνει μέσα από την πολιτική πράξη. Το πολιτικό πεδίο έχει τεθεί. Είναι η κοινωνική δικαιοσύνη, είναι η ποιότητα ζωής, είναι η ποιότητα της Δημοκρατίας.

Θέσαμε ήδη από προχθές με τον Πρόεδρο στην Κοινοβουλευτική Ομάδα και σήμερα και χθες από την εισήγηση του Εκτελεστικού Γραφείου και τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου τις μεγάλες αλλαγές στο πολιτικό σύστημα. Δεν είναι μόνο η χρηματοδότηση των κομμάτων.

Ο κ.Πάγκαλος είπε για το εκλογικό σύστημα. Είναι για τον τρόπο ανάδειξης των βουλευτών. Εβαλα χθες εγώ ένα πλαίσιο, που πιάνει όλα τα θέματα της πολιτικής δημοκρατίας. Χωρίς τις αλλαγές αυτές, δεν μπορεί να υπάρξει αλλαγή στο κόμμα. Οχι μόνο δεν γίνεται αλλαγή αλλάζοντας απλά κάποια πρόσωπα, αλλά αν δεν υπάρξει αλλαγή της πολιτικής διαδικασίας και προσαρμογή της στα

καινούργια δεδομένα μέσα στη μετεξέλιξη του πολιτικού συστήματος -κι αυτό εννοούσα, Άκη, όταν έλεγα προηγούμενα αυτό και είπες εσύ για το πολιτικό σύστημα- δεν μπορεί να υπάρξει αλλαγή στο κόμμα. Το πιστεύω βαθύτατα.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα εκλέχθηκε με διαδικασίες, που είναι τραυματικές και ο ρόλος του βουλευτή στη σημερινή Δημοκρατία μας δεν είναι ουσιαστικός. Είναι τυπικός. Και ιδιαίτερα του κυβερνητικού βουλευτή. Δεν μπορεί λοιπόν η Κοινοβουλευτική Ομάδα με τις τέτοιες ισορροπίες και τις τόσες δυσκολίες που έχουμε μπροστά μας.

Δεν μπορεί η Κεντρική Επιτροπή, που εκλέχθηκε με ένα συγκεκριμένο τρόπο στο Συνέδριο, που όλοι τον ξέρουμε, να αναχθεί από μόνη της στο επίπεδο του συλλογικού νου μιας κατεύθυνσης, μιας παράταξης, που μπορεί να οδηγήσει τα πράγματα μπροστά.

Αρα, μέσα από τις αλλαγές στο πολιτικό σύστημα, θα προσαρμοστούν και οι αλλαγές στο κόμμα. Και για την Κεντρική Επιτροπή και για την ανανέωση του πολιτικού δυναμικού και για τα εκλεκτορικά σώματα και για τη συνύπαρξη τάσεων και ρευμάτων κάτω από το καθεστώς μιας νέας νομιμότητας.

Διότι τάσεις και ρεύματα, που συμφωνώ απόλυτα με τον Αντώνη ότι πρέπει να το ξανασυζητήσουμε, δεν πάει στη λογική οι μισοί και οι άλλοι μισοί. Γιατί θα είναι δύο; Μπορεί να είναι 15. Αλλά για να υπάρξουν αυτά, πρέπει να ανοίξει μια πολιτική συζήτηση, που θα καταλήξει έξω από τα παλιά χαρακώματα και υπερβαίνοντας τα παλιά χαρακώματα σε νέες συνθέσεις.

Εγώ λοιπόν, σύντροφοι, σας λέω ότι η πορεία του ΠΑΣΟΚ προς την κοινωνία και η επαναφορά και της πολιτικής δράσης του ΠΑΣΟΚ μέσα από την πολιτική του παρέμβαση σ' αυτήν έχει να κάνει με πράγματα, που είναι πολύ δύσκολα και που πρέπει

όλοι μαζί να τα προσπαθήσουμε. Γι' αυτό έχουμε κάνει έναν προγραμματισμό. Τον οποίο γνωρίζετε. Θέλουμε να συζητήσουμε στις Συνδιασκέψεις μας. Θέλουμε στη Σύνοδο του Οργανωτικού να κάνουμε μια πρώτη συζήτηση για το κόμμα. Προγραμματίζουμε για τον επόμενο Ιούνιο διεθνή συνάντηση για το κόμμα για να μεταφέρουμε όλες τις διαδικασίες και τους προβληματισμούς που υπάρχουν διεθνώς και να πάμε από το επόμενο φθινόπωρο, ανοίγοντας κανονικά η προσυνεδριακή διαδικασία σε μια συνολική κωδικοποίηση συμπερασμάτων και αλλαγών που πρέπει να γίνουν.

Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει η Κεντρική Επιτροπή, επικυρώνοντας σήμερα τον προγραμματισμό που έχει γίνει, να ξεκαθαρίσει απλά επιπλέον αυτό που είπαμε προηγούμενα. Ότι οι εκλογές των Νομαρχιακών και των Περιφερειακών Οργάνων θα γίνουν στην αρχή του χρόνου και ότι το Συνέδριο θα γίνει στην κανονική του περίοδο, διότι έτσι μας δίνει το χρόνο για σοβαρή προετοιμασία που θα οδηγήσει σε πραγματικές και ουσιαστικές αλλαγές. Η επόμενη Κ.Ε. θα καθορίσει τους όρους και τις διαδικασίες αυτής της πορείας των άμεσων βημάτων.

Σε ό,τι αφορά τις συγκεκριμένες προτάσεις. Υπάρχει η πρόταση της Ρένας Λαμπράκη. Αναλαμβάνει τη δέσμευση το Ε.Γ. να δώσει κατεύθυνση στην Επιτροπή οικονομικού ελέγχου, στην επόμενη συνεδρίαση να παρουσιάσει απολογισμό των εκλογικών δαπανών.

Σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα που έχουν σχέση με τους υποψήφιους κλπ., είπε ο Πρόεδρος ότι υπάρχουν οι διαδικασίες της Βουλής οι οποίες είναι γνωστές και ανοίγεται και μια συζήτηση ευρύτερη που νομίζω ότι είναι πάρα πολύ σημαντική και θα είναι μια μεγάλη τομή κατά τη γνώμη μου, γιατί όλοι εδώ μέσα ξέρουμε ακριβώς τι συμβαίνει κι εμείς πρέπει να δώσουμε τη μάχη να αλλάξει αυτή η κατάσταση.

Σε ό,τι αφορά την πρόταση του Γιάννη Καψή. Νομίζω ότι το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να μπει στη λογική να βάλει σε ψηφοφορία πρόταση να φτιάξει Εξεταστικές Επιτροπές, διότι δεν είναι δική του αρμοδιότητα. Αλίμονο εάν εδώ εμείς προσπαθήσουμε να υποκαταστήσουμε τη Δικαιοσύνη.

Εδώ υπάρχει μια διαδικασία. Οποιοδήποτε θέμα έχει σχέση με μη σωστή λειτουργία στελεχών και ό,τι συγκεκριμένο στοιχείο υπάρχει, είναι αρμόδια σύμφωνα με το Καταστατικό η Επιτροπή Δεοντολογίας και τήρησης του Καταστατικού, να απευθύνεται εκεί. Η Επιτροπή Δεοντολογίας και τήρησης του Καταστατικού να απευθύνεται εκεί. Η Επιτροπή Δεοντολογίας και τήρησης του Καταστατικού, όταν παρατηρήσει οποιοδήποτε θέμα με το οποίο μπορεί η ίδια να ασχοληθεί, έχει το δικαίωμα με βάση το Καταστατικό και τον κανονισμό λειτουργίας της, να ασχοληθεί. Δεν χρειάζεται να φτιάξουμε όργανα Εξεταστικών Επιτροπών στο ΠΑΣΟΚ.

Υπάρχει η πρόταση του Χρήστου Πολυζωγόπουλου. Εγώ καταλαβαίνω ότι σε αυτή την πορεία υπάρχουν και αντιθέσεις και συγκρούσεις, όχι απολίτικες και όχι εξωπραγματικές. Υπάρχουν πολλά δίκια σε αυτές τις αντιπαραθέσεις που γίνονται περί του ποιος είναι εκείνες ακριβώς οι πιο εξειδικευμένες πολιτικές που συνιστούν τον άριστο συνδυασμό αντιμετώπισης της ανεργίας, ευελιξία στην αγορά εργασίας, μείωση του ωραρίου, αναπτυξιακές πολιτικές που ενισχύουν την απασχόληση, φθίνουσες περιοχές και ειδική αντιμετώπιση περιοχών ομάδων κλπ.

Αυτή τη συζήτηση την κάναμε στα πλαίσια της Συνδιάσκεψης. Το Εκτελεστικό Γραφείο θα πάρει την πρόταση για το αν θα κρίνει, αν πρέπει να γίνει πριν σε κάποιο χρονικό διάστημα κάποια Ειδική Σύνοδος, να την μελετήσει. Αλλά εγώ ζητάω από την Κεντρική Επιτροπή να συμμετάσχει ενεργά η Κεντρική Επιτροπή και εγώ θα σας ειδοποιήσω αύριο πάλι με χαρτί όλους στις ομάδες εκείνες

που επεξεργάζονται τις θέσεις για τις Συνδιασκέψεις που ετοιμάζουμε, προκειμένου να υπάρξει ουσιαστική συζήτηση εκεί. Το Εκτελεστικό Γραφείο έχει τη δυνατότητα να κρίνει για Ειδικές Συνόδους. Είπα ότι η πρόταση έρχεται στο Εκτελεστικό Γραφείο και τη συζητάμε εμείς.

Εγώ νομίζω ότι κάτω απ' αυτή τη διαδικασία πιστεύω ότι εδώ δεν πρέπει τώρα να πάμε σε μια ιδιαίτερη ψηφοφορία. Επικυρώνεται απλά ο προγραμματισμός. Εξουσιοδοτείται το Εκτελεστικό Γραφείο, εκτός από το Ψήφισμα που το ξέχασα να το πω, που πρέπει να βγάλει για να το πάρει ο σύντροφος Πάγκαλος στην Κύπρο, εκτός από το Ψήφισμα για το Κυπριακό που είπε ο σύντροφος Πάγκαλος.

Εξουσιοδοτείται το Εκτελεστικό Γραφείο με βάση αυτή τη συζήτηση να φέρει ακόμα πιο συγκεκριμένα απ' αυτό που υπήρξε μέχρι τώρα οργανωτικά ένα πρόγραμμα δράσης ουσιαστικό που θα το πάρει κάθε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και στο οποίο θα ζητηθεί να συμμετάσχει στη διαδικασία της υλοποίησής του.